

BERGROLLET

PERSONALTIDNING FÖR CVA-UHF

Nr 3 • 1960 • Årgång 11 •

10 år vid CVA-UHF

Jubilerande CVA-are 1960:

Namn och befattningar 1960:
Edvin Andersson, förrådsarbetare
Emil Andersson, kontorsbud
Harald Andersson, motormontör
Konrad Andersson, kontorsbud
Lennart Andersson, filare
Uno Andersson, verkstadsförman
Valdemar Andersson, vaktman
Ernst Axelsson, filare
Ingrid Berggren, kanslibitråde
Bertil Berggren, verkställare
Bo Bergkvist, montör
Olof Bodin, telemontör
Ivar Broberg, vaktman
Hans-Eric Edholm, plåtslagare
Arne Eliasson, telemontör
Bo Engdahl, tekniker
Arne Eriksson, motormontör
Gustav Eriksson, slipare
Gösta Eriksson, filare
Jens Eriksson, plåtslagare
Lennart Eriksson, motormontör
Mindor Eriksson, driftelektriker
Sven Eriksson, driftelektriker
Sven Eriksson, förrådsarbetare
Torsten Eriksson, bilreparatör

Karl Frödin, grovarbetare
Curt Green, tekniker
Arne Gustavsson, avsynare
Ernst Gustavsson, hjälpmontör
Göte Gustafsson, telemontör
Olle Göransson, avsynare
Bengt Harlén, instrumentmakare
Gunnar Hedberg, instrumentmakare
Hans Holmberg, telemontör
Gösta Holmqvist, målare
Harry Holmqvist, avsynare
Thure Holmqvist, eldare
Malte Håkansson, ingenjörbiträde
Holger Härdvall, filare
Gustaf Högberg, svetsare
Lillie Ignell, kontorist
Roland Jansson, driftingenjör
Arne Karlsson, bitr. ingenjör
Erik Karlsson, grovarbetare
Olov Karlsson, telemontör
Torsten Karlsson, motormontör
Yngve Knutsson, instrumentmakare
Herbert Kåberg, instrumentmakare
Erik Larsson, grovarbetare
Gustav Larsson, kontorsskrivare
Siv Larsson, kanslibitråde

Sven Larsson, telemontör
Eric Lindström, förrådsarbetare
Alfred Lissåker, ingenjör
Bertil Magnusson, ytbehandlare
Kurt Malm, avsynare
Rune Mellberg, instrumentmakare
John Nilsson, motormontör
Rune Norelius, ingenjör
Birger Olsson, motormontör
Elly Persson, städerska
Sture Persson, eldare
Axel Pettersson, grovarbetare
Harry Peterson, pressare
Sven Pettersson, förman
Karl Gerhard Raattamaa, förman
Malin Rehnberg, städerska
Gustav Rollbäck, elmontör
Bror Schlegel, filare
Hans Schlegel, filare
Ove Sjögren, förman
Olof Skantz, instrumentmakare
Harry Söderström, ingenjör
Rune Söderström, telemontör
Åke Thornström, instrumentmakare
Bengt Wersén, avsynare

Till alla jubilarer riktar jag ett varmt
tack och önskar god fortsättning.

Jubilerande UHF-are 1960:

Ivan Adielsson, ingenjör
Herman Andersson, förrådsarbetare
Nils Andersson, förrådsarbetare
Carl Hugo Dahlström, driftingenjör
Mai Gustafsson, kanslibitråde

Erik Karlsson, förrådsarbetare
Lars Pettersson, avsynare

Ulla Pettersson, kontorsbiträde
Bo Wernersson, förrådsarbetare

BERGTROLLET

Personaltidning för
Centrala Flygverkstaden och
FF Underhållsavdelning Förrådsbyrån
Arboga

Redaktör:

John Eklöf
avd 642, tel. 190

Redaktionssekr.

Gunnel Rydeborg

Redaktionskommitté:

Hugo Dahlström, John Stéen,
Karl-Axel Jansson, Gunnar Fried,
Olle Winberg

Pris 1:50

ARBOGA BOKTRYCKERI AB - ARBOGA 1960

Omslagsflickor: Ulla Gustafsson och
Anna-Lena Nellrip på CVA-dagen.

Till alla anställda vid CVA och UHF

En God Jul och

Ett Gott Nytt År!

Hjärtligt tack för det gångna årets arbetsinsatser

OTTO DAHLIN
Styresman CVA

ERIK NYBERG
Förrådsdirektör UHF

CVA-DAGEN

Lyckad familjedag med tusentals besökare

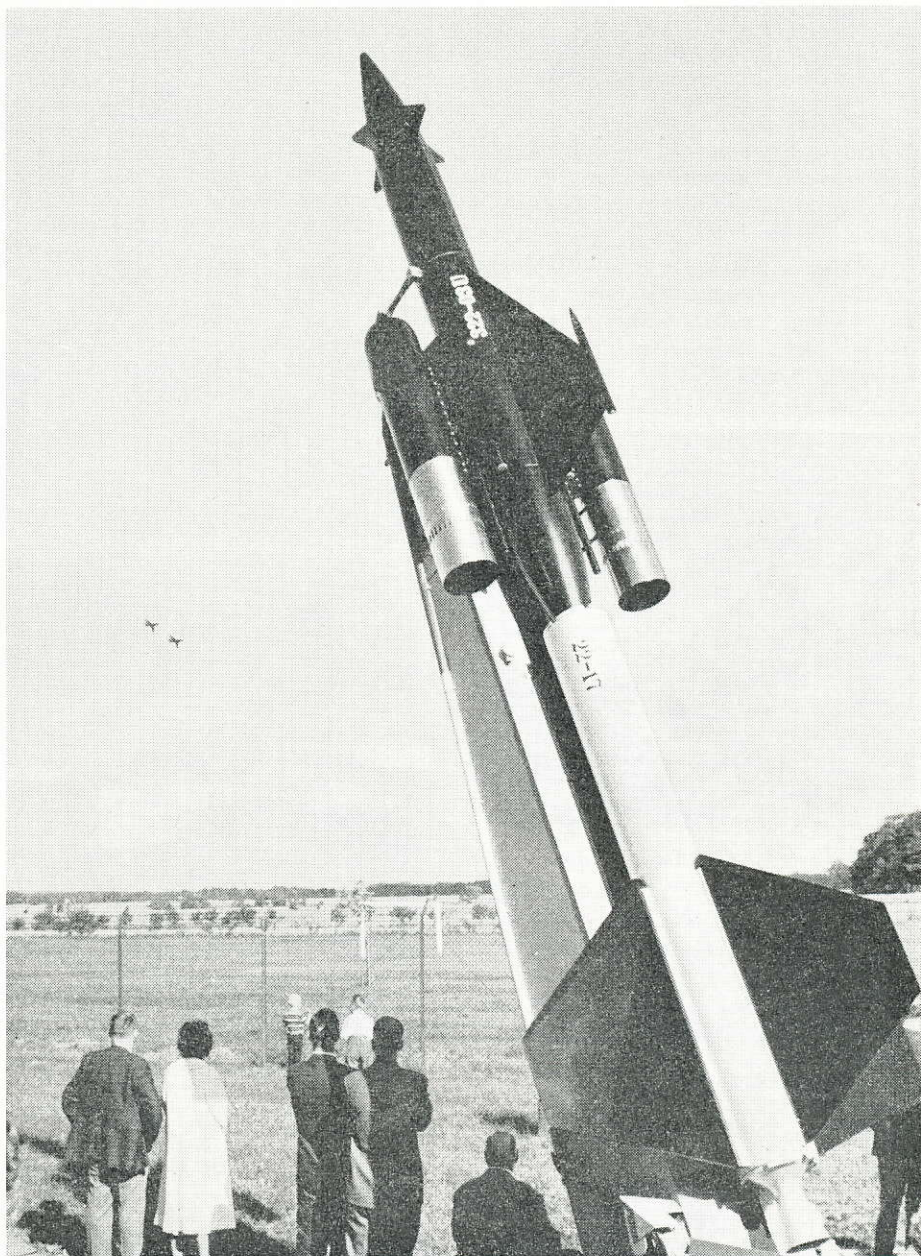
Söndagen den 11 september blev en minnesrik dag. Denna dag slog CVA upp portarna för familjevisning. När man har pennan i handen för att berätta om denna i alla avseenden strålande dag, letar man förgäves efter ett bra ord, som täcker alla intryck. Succé är slitet, men vad ska man ta till. Jättesuccé räcker inte ens det. Sommar hela dagen. Varm och härlig sol lyste intensivt och försökte smyga sig in i Bergsinfarten och vidare in i tunnarna. Frågan är om den inte lyckades med konststycket, så ljusst och fint som det var i Berget! Omkring 2.000 besökare vandrade runt och det är givet, att i första hand intresserade de olika arbetsplatserna inom CVA och HC. Men det fanns också mycket annat att intressera sig för. Fl:s populära orkester underhöll med musik på Trekanten och ABF:s ungdomsorkester spelade på olika platser inom området. En forskningsrobot med startbana fanns uppställd till beskådande och likaså kunde man närmare skärskåda ett Lansen-plan.

Lansen i luften ingav respekt och beundran

På tal om Lansen får man ögonblickligen en minnesbild av den imponerande uppvisningen av två Lansen-plan från Fl. Vi visste att de skulle komma, men upptäckte dem inte förrän de helt plötsligt svepte fram över oss. Absolut ljudlöst — jetvrålet kom långt efter sitt upphov. Blixtsnabbt med vingspets intill vingspets steg jättefågeln mot den klarblå himlen. Så följde en uppvisning, som kom den flygbitne att falla i trance och alla andra att ideligen anfåstas av magpirr. De två tunga planen uppförde sig som fallande löv i höststormens virvlar. Lika överraskande, som de kom, lika överraskande var de borta. De försvann i ett stort snöbollslignande moln, som förmodligen med avsikt rullat in över fältet för att gömma de två flygarna och deras plan.

Den 11 september blev en verklig CVA-dag

CVA hade i sina arrangemang siktat på att såväl ung som gammal skulle trivas och därmed hade man till fullo lyckats. Bussar från staden gick i skytteltrafik, vid grinden fanns barnkrubba, som tog hand om de allra minsta besökarna medan föräldrarna i lugn

Forskningsroboten på sin startbana väckte livlig uppmärksamhet. Fotograf Reinhold Carlsson har skickligt fångat in de två Lansen-plan, som deltog i flyguppvisningen.

och ro kunde ägna sig åt CVA-dagen. Barn i andra åldrar togs också om hand. Nonstop filmförevisningar, som även lockade de äldre, tävlingar av de mest skilda slag och så naturligtvis glass- och gottstånd. Mässen hade döpts till Restaurant Lansen och blev livligt frekventerad. Fru-fridag var det tydligen i de flesta familjer. Men så lockade man med en härlig söndagsmiddag med musikunderhållning av

bästa klass. Framför allt annat stod dock arbetsplatsen. Överallt i Berget och anläggningarna ovan jord fälldes beundrande omdömen av besökarna.

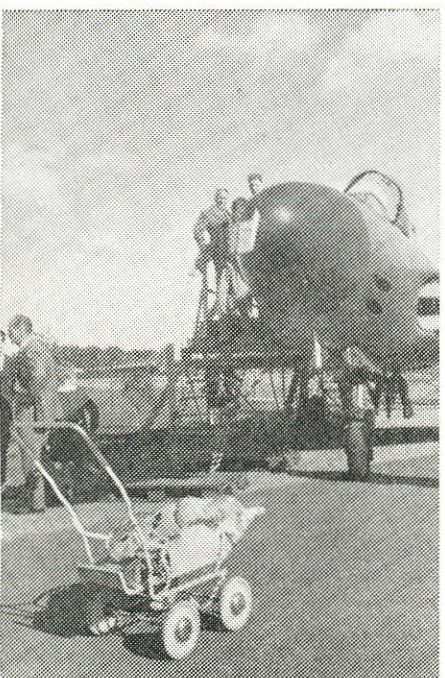
"Låt den 11 september bli en verklig CVA-dag" skrev styresman Otto Dahlin i sin inbjudan i Bergtrollet. Denna önskan kunde inte ha blivit fullständigare uppfylld. Må de två följande sidornas bildsvep från CVA-Dagen vittna därom.

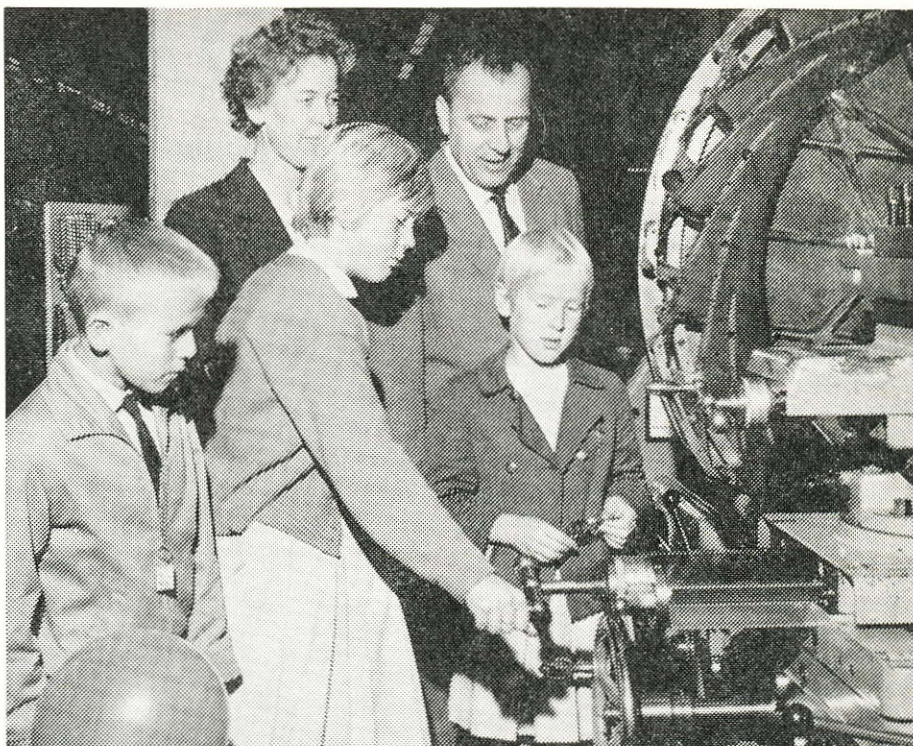
Så här trivsamt såg det ut på planen framför "sjukan" under CVA-Dagen. De allra yngsta besökarna låg där i sina vagnar och gonade sig i solgasset. Syster Agda tog väl hand om dem medan föräldrarna gick runt och besåg företaget. Det fanns också gott om småflickor, som ville hjälpa till att passa "babysarna".

Prickskytten Gunnar Tallqvist visar "pressen" hur det går till att träffa huvudet på spiken. Hajan Larsson och Viveca Hedlund ser imponerade ut.

Trött av att titta på allting tog den här lille krabaten sig en "luring" i Lansens "skugga".

Ovan. Det var en jämn ström intresserade, som tog sig en titt på Lansens omfattande utrustning.

T. v. Ulf, Eva och Ulla fick "ratta" den här stora supportsvarven under pappa "Blötis" överinseende. Fru Kerstin syntes också djupt intresserad.

T. h. Försöksroboten, som pekade hotfullt mot skyn, tilldrog sig vederbörlig uppmärksamhet. I förgrunden ses ABF:s ungdomsorkester, som just tar sig en liten paus i konserterandet.

T. v. För barnen och deras trevnad var det väl sört. Snällbarntåget hade inga onödiga uppehåll under CVA-Dagen. En resandefrekvens, som SJ aldrig vågat drömma om, uppnåddes. Två biografier gick för runt, liksom CVA:s sparkcyklar, vilka blev mäkta populära. Många telningspassade också på för första gången i sitt liv rullskridskoåkning och konsten att gå på stylvor. En hel del pappor samt mor- och farfäder lockades också av de två sista attributen. Uppå Utkiken fanns spännande skattgömmor.

Mittbilden t. h. Kalle Raattamaa liksom de flesta andra besökande lät sig väl smaka Restaurang Lansens välfägnad, medan Gösta Kling och hans musikanter underhöll. Kökspersonalen hade en bråd dag och utportionerade bl. a. 200 kg. fläskkarré och 150 liter sås.

Matköerna var stundtals ganska långa, men det hördes inget kvirr. Kökspersonalen gjorde en beundransvärd insats.

T. v. Fru Maud Karlsson visar sin man Börje och svärfar en av HC:s invecklade datamaskiner. I bakgrunden Bengt Bengtsson samt Folke Svensson och hans fru.

T. h. Det var mycket att se och det blev tröttsamt att gå, så därför var det skönt att i solskenet kunna ta sig en vilopaus på de många (men ändå alltför få) soffor, som fanns utställda.

Foto-reportage: Sturebild.

Fabrikör C. R. Nyberg

Tanken hos människorna att liksom fåglarna kunna färdas genom luften är urgammal. Ett stort steg för förverkligande av denna strävan togs år 1783, då människor för första gången medföljde en frisvävande ballong på luftfärd. Men det var först under slutet av 1800-talet som de första allvarliga försöken gjordes att flyga enligt systemet tyngre än luft. Under denna tid arbetade idérika män på många platser i världen med att lösa problemet; teoretiskt och praktiskt. Även Sverige hade sådana flygpionjärer. Den mest aktive och framstående av dessa var Arbogasonen Carl Rickard Nyberg, som var utrustad med en orubblig tro på flygningens framtid. Han var och är mest känd under namnet Flyg-Nyberg. Det är om honom och hans livsverk jag vill berätta. Det blir en kortfattad berättelse om en mycket fattig Arboga-pojke som blev en skicklig arbetare och sedan världsberömd uppfinnare, framgångsrik företagare och miljonär.

Arbogatiden

Carl Rickard Nyberg föddes i Arboga den 28 maj 1858. Hans mor, Anna Kristina Nyberg, gifte sig år 1867 med skomakaren Johan Peter Fröling.

Under sina folkskoleår hjälpte Carl Rickard styvfadern med lagning av stövlar och skor, särskilt om lördagarna, då han var ledig från skolan. Skomakarens inkomster var små och maten knapp. Modern gick som hjälpfru i familjer och tvättade. Hon dog år 1919. Då Carl Rickard var färdig med folkskolan, började han arbeta hos guldsmeden P. O. Hellsund som hade sin affär och verkstad i Nygatan 46, alltså i hörnet av Dragmansgatan—Nygatan. Det var Hellsund, som tillverkade de över hela Sverige kända giktringarna. De såldes bl. a. av Hellsund själv på marknader landet runt.

FLYG-NYBERG

En flygpionjär från Arboga

av Otto Dahlin

Många trodde blint på dessa fingerings förmåga att bota gikt. Bevis härpå trodde de sig erhålla av den ärggröna beläggning som uppstod runt fingret under ringen. Det var "det onda" som drogs ut. Man visste att i ringarnas legering ingick koppar och tenn men en tredje metall var av Hellsund djupt hemlighållen. Ingen utom han själv fick närvara, då han legerade smältningen. Kvarteret, där Hellsunds guldsmedsaffär låg, heter Giktringen.

Nybergs lön var 50 öre per vecka och mat samt ett och annat avlagt klädesplagg. Den blivande miljonären började sin bana med att spara. Pengar satte han in på Arboga Sparbank och därifrån har jag erhållit utdrag ur hans konto. Under 1873 och början av 1874 satte han som regel in 50 öre eller 1 kr per vecka. Två gånger satte han in hela 2 kr. Den 23 maj 1874 tog han ut hela sitt sparade kapital: kr 32:74 för att resa till Stockholm och söka arbete på någon metallfabrik.

Huruvida Nyberg under sina ungdomsår i Arboga haft några tankar på flygproblemet framgår icke av de källor jag haft tillgång till; det är dock troligt, eftersom han redan under sina allra första Stockholmsår är känd för sina försök med flygmotordeller.

Flyg-Nyberg i Stockholm och Sundbyberg

I Stockholm fick Nyberg arbete hos gelbgjutaren Lindbom på David Bagares gata. Här förvärvade han sig bl. a. stor färdighet i slaglödning, vilket var honom till stort gagn vid hans senare uppfinnare- och försöksverksamhet. Det var under tiden hos gelbgjutaren som Nyberg började sina flygexperiment. År 1875 hade han byggt en modell av en skruvflygare, alltså av en helikopter. Den drevs av ett fjäderverk, som räckte till att lyfta modellen till cirka 2 meters höjd. Några år senare hade Nyberg en större modell färdig, nu driven av en liten av honom konstruerad och byggd ångmaskin. Om denna modells sorgliga öde vid en provflygning har Nyberg själv berättat:

"Maskinen placerades på en stor ugnshäll för att ha en plan startplats, men i iveren hade jag glömt att sopa hällen riktigt ren, jag hade bara ma-

kat ihop askan i en hög i ena hörnet. Och så satte jag igång motorn — en liten ångmaskin — propellrarna började snurra och askan började att ryka så att mina ögon blevo igenmurade. Jag släppte maskinen så tidigt att den föll omkull på ena vingens och skadades så svårt att vidare försök blevo omöjliga. Det var ett högst snöpligt slut på min med stora förväntningar motsedda demonstration".

Det dröjde också närmare 20 år innan Nyberg på allvar satte igång med nya experiment på flygområdet. År 1881 började han arbeta på J. E. Ericssons Mekaniska Verkstad på Södermalm, där bl. a. gasoljekök tillverkades. Det var under lödning av sådana som Nyberg blev inriktad på det stora behovet av lödlampor. Sådana fanns inte vid denna tid. Nyberg löste problemet; först kom en lödlampbrännare med stark, koncentrerad låga, sedan kom blåslamporna. Patent erhöll han år 1882. Nyberg slutade hos Ericsson och blev sin egen. Han hyrde en tvättstuga i Luntmakaregatan 58 och här fortsatte han med blåslampförsöken och tillverkning av sådana i liten skala.

Men Nyberg behövde inkomster för sina försök och för sitt uppehälle. Han hade icke glömt giktringarna i Arboga och han lät analysera en sådan. Den tredje "hemliga" metallen var zink. Nyberg satte igång tillverkning som blev lönande, trots att hans pris endast var 1 kr per styck. Hellsund i Arboga tog 2 kr per styck.

Nybergs blåslampor började vinna stor efterfrågan. I stället för tvättstugan hyrde han en något större lokal på Luntmakaregatan, men år 1885 flyttade han till Sundbyberg, där han byggt en ny verkstad i vilken han började med ett 10-tal arbetare. Då produktionen här kommit igång, fick Nyberg tydligen mera tid att ägna sig åt flygproblemet, men nu släppte han skruvflygarprincipen och ägnade sig helt åt aeroplan.

År 1899 framlade han vid ett möte i Kungl. Vetenskapsakademiens hörsal ett helt genomarbetat förslag till en flygmaskin. Han biträdades av professor J. E. Cederblom och ingenjör Anders Rosberg. Flygmaskinen skulle ha en lätt rörstomme som för att minska luftmotståndet avsågs inklädas med valnötsfanér. Som landställ användes

en skida. Vid start och landning från vatten skulle landstället ha formen av en båtbottnen. Över stommen (flygkroppen) två vingar bestående av träskelett med duk av råsilke. Som drivkraft avsåg Nyberg använda en av honom konstruerad ångmaskin med en effekt av 30—40 effektiva hkr. Ångmaskinen skulle driva 2 st. propellrar av trä med 1,5 meter i diameter och anbringade sida vid sida.

Bland det märkligaste i Nybergs konstruktion var hans idé att automatisera styrningen. För att manövrera maskinen i luften var vingarna ställ- och flyttbara och skulle sådana rörelser ske automatiskt medelst en "gyroskopsregulator".

Nyberg avsåg att börja flygproven på is. Han avsåg att på något sätt fjättra flygmaskinen och räknade med en flygtid av 10 minuter. Hans förhoppning att erhålla bidrag från staten för att fullfölja sitt projekt lyckades ej. Inte heller ledde en personlig uppvaktning hos Oskar II till något resultat.

Men Nyberg gav inte tappt; han fortsatte med stor energi sina prov och experiment. Han fann behov av att studera luftmotståndet hos stag, vingprofiler m. m. och byggde därför den vindtunnel, som nu finns på Tekniska Museet i Stockholm. Det lär vara världens äldsta bevarade vindtunnel. Han byggde för egna medel ett litet ångmaskinsdrivet flygplan, "Flugan" avsett att flyga utan förare. "Flugan" hade en spännvidd av 5 meter. Ångmaskinen var på 10 hkr och hade det på den tiden oerhörda varvtalet av 2.000 varv per min. Sina flygförsök utförde Nyberg på Norra Lidingö vid den vik av Askrikefjärden som ligger väster om Bosön och där han hade sitt sommarställe "Täcka Udden". På land tjudrade han "Flugan" vid en stolpe med en cirka 30 meter lång lina och lät den löpa runt på en träbana. Under vintern på is var linan 100 meter. Av tillgängliga papper framgår inte klart i vilken utsträckning han lyckades få "Flugan" att lyfta.

Under 1900-talets första år blev Sundbybergsfabrikens tillverkningar, främst blåslampor och fotogenkök, världsartiklar. År 1906 ombildade Nyberg sitt företag till bolag med sig själv som verkställande direktör. Sina flygförsök fortsatte han med till 1908—10, då han emellertid fann det hopplöst för ångmaskinen att konkurrera med förbränningsmotorn som drivkraft för flygmaskiner. En av Nybergs flygångmaskiner ingår i Tekniska Museets samlingar; så även ett vingskelett.

Nyberg fann att hans aerodynamiska försök och erfarenheter var

tillämpbara vid utformning av båtpropellrar. Han gav propellerbladen bärplansform och så tillkom Nybergspropellrarna och sedan han lierat sig med ingenjören Hjalmar Huss, Nybergs-Husspropellrarna. Framgången var stor.

År 1922 tröttnade Flyg-Nyberg på sitt bolag och sålde, enligt hans egna ord, "hela klabbet" till grosshandlaren Max Sievert för 1,2 miljoner kronor.

Nyberg gifte sig den 2.3.1883 med Charlotta Wilhelmina Fredriksson född den 18.11.1856 i Kärnbo, Södermanland. Hon avled den 3.1.1930. De hade 2 barn: Axel Gunnar född den 7.3.1899 i Bromma samt Anna Elisa född den 16.11.1895 i Bromma. Nyberg inflyttade till Lidingö den 31.1.1911 men hade flera år dessförinnan använt Täcka Udden som sommarställe. Vid villan hade han för sina försök och experiment en liten verkstad. Efter år 1922 ägnade han sig huvudsakligen dels åt propellerkonstruktioner och dels åt en fråga som låg honom varmt om hjärtat, nämligen skyddsåtgärder för att hindra olyckor med förgasningsapparater.

Sitt stora intresse för flygning släppte Nyberg aldrig; han följde hur hans ungdomsdrömmar mer och mer förverkligades.

År 1938 alltså vid 80 års ålder besökte han Centrala flygverkstaden i Västerås. Styresman Nils Söderberg berättar:

"Som nyvorden styresman blev jag en vacker dag 1938 uppringd av chefen för ASEA:s Arvidverkstad, ingenjör John Jansson, numera konsulterande ingenjör i Stockholm. Han hade besök av fabrikör Nyberg, som jag visserligen hört talas om men som jag sanningen att säga just då inte

förknippade med flyg. Ingenjör Jansson friskade emellertid upp mitt minne och jag förstod snart, att det gällde mångfrestaren och banbrytaren "Flyg-Nyberg" och jag hälsade självklart herrarna välkomna ut till CVV.

Jag vill då först erinra om de dåtida förhållandena vid CVV. Expansionen hade bara börjat. Filialen var i det närmaste färdig men i övrigt fanns bara de ursprungliga byggnaderna. Styrkan var också efter vårt sätt att se i dag blygsam med 150 arbetare och 60 tjänstemän.

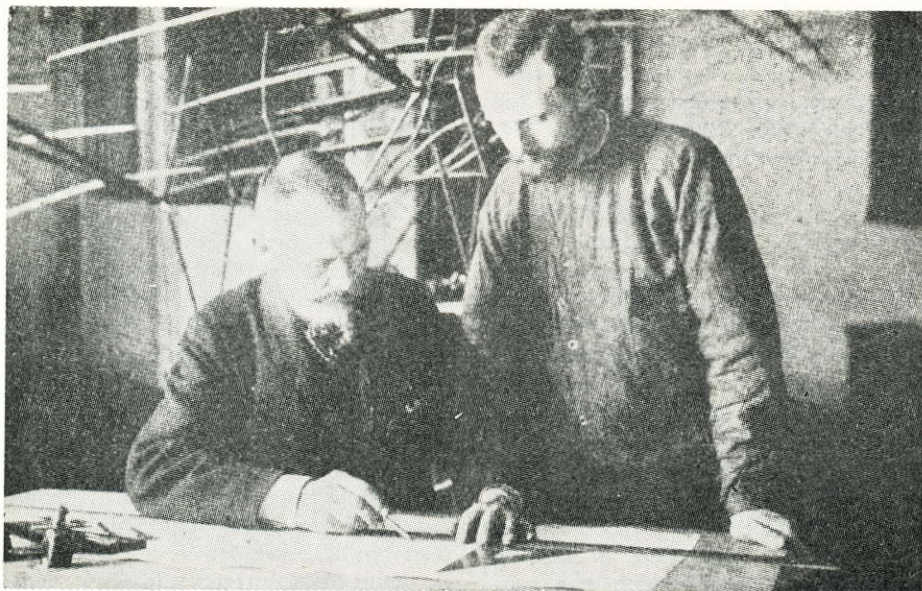
Av flygplan fanns här för översyn och reparation huvudsakligen sjöflygplan såsom S5, J4 (Jaktfalk) och S9 (Hawker Osprey), varjämte flygplan typ SK12 var under tillverkning. Flygplan typ B3, som börjat levereras, hade ännu icke intagits till CVV men motorer, propellrar, styrautomater och annan utrustning fanns att beskåda.

Rundvandringen genom verkstäderna gick inte fort. Denne vakne och vetgirige man mötte ju här materiel, omkring vilken hans tankar under 1800-talets slut och 1900-talets början spekulerat och det är då ganska naturligt, att han med nyfikenhet betraktade de vidunder till flygplan, han nu mötte och att han härvid ställde en lång rad frågor, som inte alltid var så lätta att besvara. Så här långt efteråt må jag väl vara ursäktad, om jag tappat bort detaljerna omkring detta unika besök men *en* sak har jag fortfarande ett starkt minne av nämligen fabrikör Nybergs utomordentligt starka intresse för de flygtekniska framstegen.

Jag vill sluta med, att det inte var någon händelse, att just ingenjör Jansson förde mig samman med Flyg-Nyberg. Ingenjör Jansson har nämligen

Nybergs ångmaskinsdrivna flygmaskin "Flugan" provflögs strax efter sekelskiftet. Den kunde lyfta men förmådde inte bära någon passagerare.

Fabrikör C. R. Nyberg, arbetande i experimentverkstaden. I bakgrunden ... flygmaskinen.

som förnämlig hobby att samla fakta om kända uppfinnare och på denna väg kom han självklart att intressera sig för en sådan idéspruta som Flyg-Nyberg, med vilken han umgicks de fem sista åren av dennes liv.

"Flyg-Nyberg" är egentligen ett missvisande epitet på denne föregångsman. Det är visst och sant, att han offrade mycken tid, möda och pengar på experiment och forskning i syfte att framskapa såväl flygplan som helikoptrar men härutöver hade han flera strängar på sin båge och han har åt eftervärlden lämnat i arv många uppfinningar av bestående värde, varom denna artikel av styresman Dahlin bär vittne'.

Så långt styresman Söderberg.

År 1938 utgav Nyberg från trycket "Några Minnesanteckningar". Beklagligtvis nämner han endast obetydligt sin Arbogatid och ännu mindre sina försök med flygmaskiner. Huvudsakligen berättar han om sina blåslampor och skeppspropellrar.

Fabrikör C. R. Nyberg, Flyg-Nyberg, dog den 25 mars 1939. Sverige miste då en av sina stora uppfinnare och en aldrig tröttnande förkämpe för svensk flygning. Nyberg är begravd på Lidingö kyrkogård. Han

testamenterade "Täcka Udden" till fröken Signe Maria Lantz, som varit husföreståndarinna hos honom sedan år 1911. Fröken Lantz, som dog 1946, donerade i sin tur Täcka Udden till Lidingö Hembygdsförening.

Ett besök på "Täcka Udden"

En dag sommaren 1960 hade en av Flyg-Nybergs vänner på Lidingö, arkitekt Arvid Klosterborg, vänligheten att visa mig "Täcka Udden". Vad han berättade om platsen och om Flyg-Nyberg som vän och människa och om hans arbete skulle kunna fylla en bok. Han underströk särskilt hur Nyberg aldrig ville synas utåt, men att han gjorde mycket gott och idkade stor välgörenhet i det tysta. Tyvärr hade Nyberg varit tystlåten om sina barnsomsår, alltså om sin Arbogatid.

Nybergs villa på udden ligger utomordentligt vackert med utsikt över Askrike-fjärden och över Bosön. Villan själv är egendomlig till form och utseende; den är "annorlunda" som Nyberg själv var. Avsikten är att i orubbat skick bevara byggnaden. Då den emellertid användes som bostad, förvaras Nybergs möbler m. m. på annan plats. Nere vid viken finns Nybergs båtbygga kvar; den har for-

men av en klaffbro med torn för vinschen. Vid sidan om bryggan är en cirkelrund altan omgiven av ett tätt brädplank och således fullständigt skyddad för blåst och insyn. Så ligger här också ett större "lusthus" dit Nyberg drog sig tillbaka, då han ville vara fullständigt ostörd med sina tankar och idéer; detta också då han var "förbaskad", vilket han rätt ofta blev.

Nära villan ligger experimentverkstaden, orörd sedan Nybergs tid och med inredning och verktyg kvar. På arbetsbänken ligger en Nybergspropeller. Man finner också delar från hans flygexperimenttid. Oklädda vingar av samma typ som de till Tekniska Museet överlämnade. En rörställning med 2 st. bredbladiga flygpropellrar jämte axlar och drivverk. På väggen hänger ett gyroskop i rörlig ram och försedd med servoanordning. Är detta kanske den "gyroregulator", som Nyberg avsåg använda i sin år 1899 projekterade flygmaskin? Till experimentverkstaden hör ett utrymme som vid mitt besök var uthyrt som lagerlokal och icke tillgängligt. Här förvaras Nybergs "båt", som en gång ingick i hans flygförsök.

I närheten av verkstaden är den plats, där Nyberg hade sin träbana för försöken med "Flugan". Proven på is och vatten gjordes på viken utanför "Täcka Udden".

Som tidigare nämnts äges "Täcka Udden" nu av Lidingö Hembygdsförening. Arkitekt Klosterborg talade om att avsikten är att så mycket som möjligt bibehålla "Täcka Udden" i oförändrat skick och därmed bevara minnet av fabrikören C. R. Nyberg och hans uppfinningar och stora insatser för svensk teknik, inte minst inom flygtekniken. Detta bör vi Arbogabor vara tacksamma för; Flyg-Nyberg var ju Arbogason.

Litteratur:

C. R. Nyberg: Några minnesanteckningar. Sthlm 1938.

Torsten Gullberg: Svenska vingar. Sthlm 1929.

Artiklar i Mekanisk Verkmästare-tidning 1948.

Svensk Flygkalender 1945.

För semestern —
För enskilda och gruppresor

RESO TURISTBYRÅ

Välj RESO för SÄKERHET — ANSVAR — RESURSER

Tåg- Båt- Flyg-
- BILJETTER -

Hamngatan 18 Arboga tel. 117 01
Bliv medlem i Arboga Resoklubb.

Brandkåren har många järn i elden

Rastklockorna ringer — först en lång ihållande signal, så ett par sekunders uppehåll och så en ny signal, men nu kortare, ett uppehåll och så åter en kort signal. Ringsignalerna upprepas ideligen och vi hör spring på verkstaden utanför vår lokal. Vi vet vad det är frågan om — det brinner. Det blir tyst en stund på arbetsplatsen. Det envisa ringandet irriterar och någon undrar var det brinner. Men det är ingen oro i luften. Alla vet, att industribrandkåren är ett gäng väl drillade och orädda gossar, som hittills framgångsrikt gäckat Röda Hanens anfall.

Egentligen har det varit på tal länge, att Bergtrollet skulle göra ett reportage om brandkåren, men av någon anledning så har det inte blivit av. Branden i provbocken blev någon slags väckare och så knallade jag och bergtrolls fotografen upp till brandstationen. Vad fann vi. Jo, naturligtvis röda brandbilar — ilsket röda brandbilar uppställda på rad. De såg lugna ut, när portarna var stängda, men öppnades en port fick man intrycket, att det ryckte till i bilarna. De stod liksom på språng. Husbrandbilen är störst. I den finns en mängd utrustning. En rökdykarutrustning med syrgas ger brandmannen skydd mot den livsfarliga koloxiden. Dykarutrustningen AGA Divator med lufttuber används i rökfyllda rum. Den är också avsedd för grodmansjobb. Det påstås ju, att det finns dom som bara har en tanke, men det berör inte tankvagnen. Den ena tanken är fylld med vatten, 2.750 liter, och den andra med skumvätska, 250 liter.

Tankvagnen har tre slanguttag. Räddningsjeepen är smacker och elegant i jämförelse med de båda förut nämnda. Den har också tank, men här är skumvätskan färdigblandad — vatten och skumvätska i viss proportion. När sprutan träder i aktion, tillsättes luft. Räddningsjeepen har ett större och två mindre pulversläckningsaggregat. Det större är monterat på hjul och transportabelt. Radioutrustning möjliggör förbindelse med trafikledare och flygplan. Tankvagnen och räddningsjeepen är terränggående. Sist i raden står ambulansen — ren och vit, som om den aldrig skulle ha varit ur garaget. Det finns utrustning för att ge tre personer syrgas och dessutom har man bärbar syrgasutrustning, om uttryckning i terräng erfordras.

Haveriberedskap är en av brandkårens främsta uppgifter. När flygplan

Brandmännens blankskinande kaskar ligger lugnt väntande på sin hylla.

landar eller startar står räddningsjeepen uppställd i södra ändan av fältet och tankvagnen i den norra. Ambulansen är också i beredskap. Genom radio följer räddningsjeepens förare landningens förlopp och tankvagnens förare har telefonkontakt med trafikledaren.

Efter den här utflykten till fältet forskar vi i vad som finns bakom de fyra bilarna. En transportabel motorspruta, en tank med koncentrerad skumvätska, som täcker ett halvårs behov, brandslangar med tillhörande kopplingar och sprutmunstycken — mässingsföremålen välputsade och blankskinande. Mässingen börjar försvinna och lättmetallen kommer i stället, förklarar brandmännen med en lättadens suck.

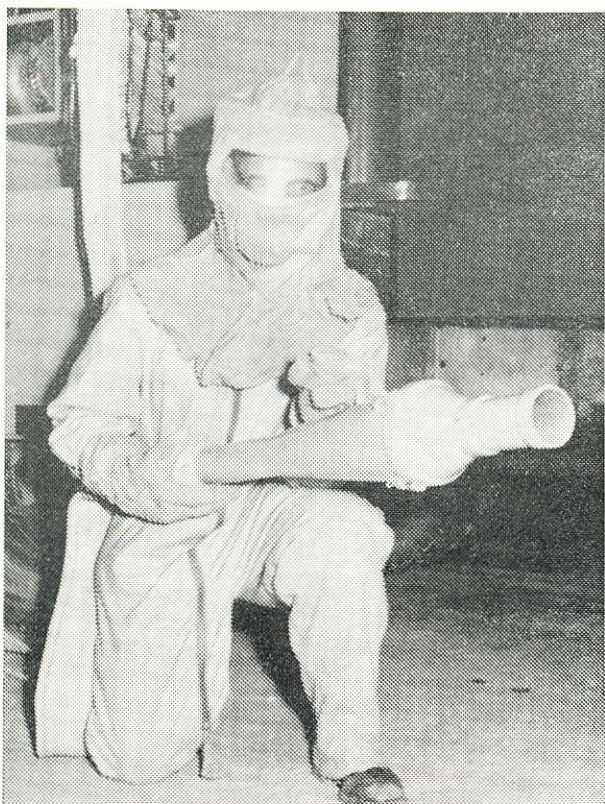
Vad gör brandmännen när det inte brinner. Sitter dom kanske och väntar på att flygplan skall landa eller starta. Nix. En av deras många uppgifter är att vårda all brandmateriel inom CVA och UHF. Branddammar och brandposter skall skötas. Kolsyre tuberna skall vägas och kontrolleras en gång var tredje månad. Där stor brandrisk föreligger, finns batterier med 24 tuber i varje utplacerade. Motorprovbocken i berget har tre sådana batterier. Man går brandsyn tre gånger i veckan efter arbetstidens slut. Om man därvid upptäcker, att någon syndat mot förordningarna för brandskydd, så åker vederbörande in i "svarta boken". Men den boken är glädjande nog ingen tegelstensroman. Alla sköter sig ur brandmännens syn-

punkt mycket bra och det hör till undantagen, att man hittar oljedränkta trasor på golven eller inkopplade lödkolvar. Alla dessa jobb och mer därtill sköter fyra brandmän.

En industribrandkår kan inte bestå av bara fyra man. Trettioålet brandhjälmarna och annan brandmansutrustning på en hylla längs väggen i bakgrunden ger besked om att styrkan är större. CVA har 25 man uttagna för brandtjänst och UHF 8 man. Ytter-

Lennart Johansson i rökdykarutrustning

Pulverbrandsläckning är ett nytt medel i kampen mot elden. Lennart Johansson är här rustad för angrepp mot fpl-brand. Han är iklädd eldskyddad dräkt i klargul färg och han har ett fast grepp om pulver-släckarmunstycket.

Ett försvarligt batteri med kolsyretuber står i beredskap i ett särskilt rum i motorprovbocken. Det finns tre batterier med 24 tuber i varje. Varje batteri kan utlösas var för sig automatiskt eller manuellt. Den manuella utlösningen kan ske från provrummen. Här kontrollerar brandförman Harry Odenhult kolsyretubernas vikt.

ligare ett par man finns vid förråden Asby, Igelsäter och Ektorp.

Brandlarm till brandkåren går in på telefon 200. En man finns alltid i beredskap på brandstationen. Han slår omedelbart till en kontakt "Larm till" på en signaltablå. Brandlarm går då ut på rastklockorna. Brandmannen slår upp portarna och kör ut de bilar han hinner, innan kamraterna kommer. Så snart man fått en vagn tillräckligt bemannad, startar den och kör ut till brandplatsen. De brandmän, som eventuellt kommer upp till brandstationen efter att brandvagnarna startat, skaffar transport genom garagets försorg. Skulle branden vara av sådan omfattning, att man inte anser sig kunna klara situationen på egen hand, har man möjlighet att begära bistånd av Arboga stads brandkår. Å andra sidan står industribrandkåren i beredskap också för Arboga stads räkning. Om det är fråga om ett haveri på längre avstånd från CVA-området kan man få hjälp från F 1. Flottiljen sänder då ut ett flygplan — exempelvis SK 16 — som vägleder räddningsstyrkan till haveriplatsen.

Vår vandring på brandstationen var avslutad. Två ting stod klara för oss. En tip top utrustning står till indu-

Brandförman Nils Ericsson klar för uttryckning med brandvagnen

stribrandkårens förfogande. Industribrandkåren har en hög beredskap. Båda i förening skänker trygghet åt oss övriga.

Brandman Torsten Eriksson är liksom sina kamrater i brandkåren också ambulansförare.

Text: John Eklöf
Foto: Rune Norelius

Vår verksamhet är av sådan natur att omställningar och omflyttningar inom verkstaden ständigt erfordras. Nya arbeten tillkommer och gamla försvinner. Detta har till följd att vi måste anpassa oss både betr. personal, utrymmen och verktyg. I det följande skall jag endast redogöra för de ombyggnadsarbeten som gjorts under 1960 och som planeras för 1961, och jag börjar med

Instrumentverkstaden

Den del, som tidigare varit gyroverkstad, har länge erfordrat både reparation och modernisering. Tekniska avdelningens personal fordrar dessutom större utrymmen varför en del lokaler iordningställes härför. Tills dato har halva arbetet gjorts och under första månaderna av 1961 blir resten färdigt. Själva instrumentverkstaden ("runt trappan") kommer att inbyggas med stål-glasväggar.

Elverkstaden

Mittpartiet har färdigställt och användes f. n. för PN-50-arbeten. Där dessa tidigare voro skall arbeten med FR 12-13-14 utföras. Lokalen är i det närmaste färdig. Här i TII:s norra ända skall även en större trimbur uppställas.

Utrymmena i TV:s övervåning för elarbetena har till stor del färdigställt. Ett ekofritt (fristående) rum har köpts från USA och detta är uppmonterat. De övriga lokalerna här blir färdiga i början av 1961. För att ge elverkstaden större utrymme både som verkstadslokal och provrum, skall en stor del av plåtverkstaden (i huvudsak arbetena för RM2 och RM6) flyttas ut i P-tunneln. De i TIV härigenom frilagda utrymmena skall inredas som elverkstad. En läktare skall byggas och på denna skall provningen ske.

Motorsektionen

Apparatverkstaden är inflyttad i sina nya lokaler. Provbock nr 6 är tagen in bruk, dock återstår en del omändringar och kompletteringar, vilka troligen kommer att taga ganska lång tid eftersom motorkörningarna måste utföras samtidigt.

Provbock nr 5, som avsiktligt lagts senare än nr 6, bör bli färdig under 1961.

De tomma "luckorna" i apparatverkstaden börja mer och mer att fyllas. Under 1961 bedömes att hela ning planeras provbock nr 3 användas.

Hydraulverkstaden i TVI före utrymningen

Ljuddämpningsproblemet för bergprovbockarna är ännu inte löst. Prov-mätningar är utförda och ljuddämpningskraven äro således kända. Det återstår att konstruera, tillverka och montera en ljuddämpare och detta är ett mycket stort och besvärligt problem som i bästa fall kan bli helt klart under 1961.

Verkstadssektionen

Som en följd av att hela TVI skulle utrymmas (se sid. 15) har ett flertal omändringar inom verkstadssektionen måst vidtagas. Den gamla hydraulverkstaden, som knappast längre gav skäl för namnet, är delvis splittrad så att arbetena med bromsskivorna lagts i TV:s mittre del, provningen av slangar m. m. sker i två sektioner av provningsutrymmena i T XVII:s undervåning och resterande arbeten utföres i de av rörprovningen tidigare för packning disponerade utrymmena i TXV. Rörpackningen sker i utrymmet i TXV utanför elverkstaden i TI.

Som nämnts skall plåtverkstaden delvis flytta ut i P-tunneln. En läktare för uppställning av de skrymmande plåt detaljerna för motorerna kommer att erfordras.

Arbetena med tele-servicebussarna kommer att förläggas i fälthangarens södra ända.

Den nya ugnen för värmebehandling av motorplåt detaljerna kommer att installeras i provbock nr 4.

Rb-sektionen

Eftersom plåtverkstaden erfordrar ett stort utrymme i P-tunneln måste rb-sektionen släppa till detta. Montering- en av 304C kommer att förläggas i telehallen.

Telehallen

De båda läktarna på östra sidan blir hopbyggda under januari och det s. k. akvariet mitt på golvet kommer att rivras. "Guldfiskarna" skall inrymmas i den tillbyggda läktaren.

Den norra delen av telehallen skall bli monteringsverkstad för 304C.

Yrkesskolan

I avvaktan på en nybyggnad, som begärts av FF hos Kungl. Maj:t, har yrkesskolan mellanlandat efter utrymningen av TVI i motorverkstadens gamla apparatverkstad i TII. Vi hoppas på att den nya byggnaden kan invigas i och med höstterminens början 1961. Optimistiskt? Kanske.

Kontorsbyggnaden

Konstruktionskontorets lokaler äro färdiga.

Normaliekontoret kommer att bli föremål för ombyggnad. Underlag för ombyggnaden äro klara.

Vissa lokaler bl. a. för tekn. överingenjören äro i princip färdiga.

Övriga arbeten och ändringar m. m.

Vid garaget har en rundkörning och uppställningsplats ordnats.

Två av lastningsställena i omlastningsstationen har fått genomfart via skrotgården.

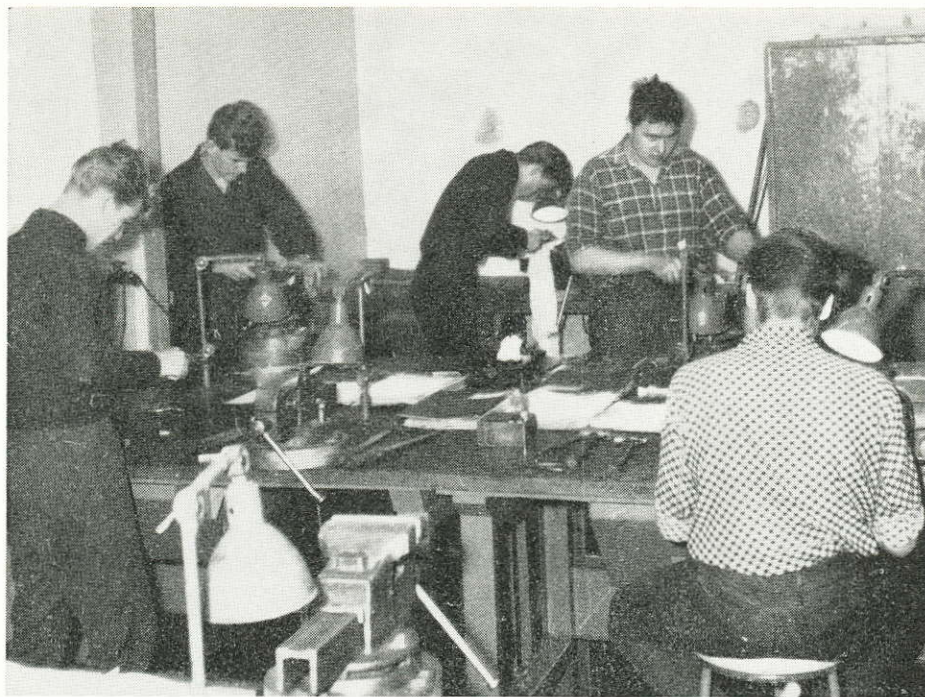
Lada nr 59 disponeras av driftavdelningen.

Asfaltering av vissa vägar bl. a. runt mässen har utförts.

Belysningen på parkeringsplatsen är klar.

Ny snabbtelefonanläggning har installerats.

För motorsystemets i rb 365 provning planeras provbock nr 3 användas.

En bild från yrkesskolans tillfälliga lokaler

Förrådsutrymmen (både för CVA och FF fördelningsförråd) erfordras.

Kaffeautomater äro installerade.

Driftelektrikerna har flyttat till nya lokaler längst in i TXIV.

*

Vid varje års slut har man oftast den känslan att mycket lite av vad som skulle gjorts har blivit gjort och ser man framåt så tornar alla nya uppgifter upp sig som berg. Allt detta har naturligtvis sin förklaring.

Att ha stora arbetsuppgifter framför sig är enligt min åsikt endast stimulerande. Lyckas man lösa dem till uppdragsgivarens belåtenhet ger det en tillfredsställelse, som är väl värd lite hårt arbete.

Jag tackar alla medhjälpare för Ett Gott Gammalt År och önskar Er alla ett liknande Nytt.

Ah

Vidareutbildning av telemontörer

Den 3 december avslutades vår åttonde kurs för telemontörer. Denna avsåg utbildning av radiomontörer till radarmontörer och 16 elever har deltagit. Radarkursen har givit grundläggande kunskaper i puls- och mikro vågsteknik jämte orientering om radarutrustningars uppbyggnad och funktion.

I likhet med tidigare kurser har eleverna även denna gång visat ett stort intresse, varför resultatet har blivit gott.

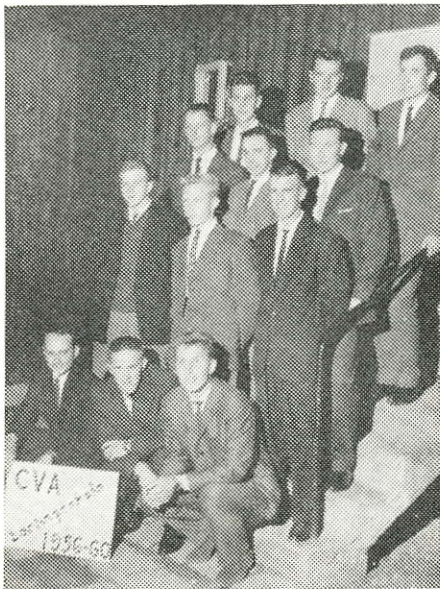
De 16 eleverna var följande: Bertil Axelsson, Bo Bergman, Ulf Edén,

Åke Frisk, Olov Gustafsson, Lars-Olof Hellberg, Gösta Henriksson, Bill Jacobsson, Rune Johansson, Lennart Persson, Roland Raystål, Bengt Rosendahl, Ragnar Svensson, Åke Svensson, Lars Windh och Sven Örnefur.

Nya elever i CVA yrkesskola

Den 12 september intogs följande elever i yrkesskolans klass I:

Roland Elgh, Conny Fredriksson, Eie Gillheim, Kjell Gustavsson, Christer Kejbirt, Mats Larsell, Kjell Liljehult, Erik Mälman, Kjell Nilsson, Ulf Schyman, Lars Silfver, Lars Stenberg, Hans Ulriksson, Boo Wadling, John Westman.

Tolv glada yrkesskolelever med avgångsbetyg

12 elever i yrkesskolan klarade slutproven

Jag hoppas, att ni allesammans kommer att bygga vidare på den grund ni nu lagt, yttrade bl. a. styresman O. Dahlin i sitt tal till de 12 ynglingar, som i höstas slutade i CVA yrkesskola. Samtidigt uttryckte han också sin glädje över de genomgående goda resultaten pojkarna nått. Avslutningshögtiden hölls den 8 september på elevhemmet, där man samlades kring dukade supébord.

Sedan faten med de härliga smörgåsarna länsats under god stämning, delade styresman Dahlin ut avgångsbetygen och önskade pojkarna lycka till i fortsättningen. De 12, som kämpat sig igenom de fyra åren i yrkesskolan var följande:

Bengt Andersson, instrumentmakare
Bengt Fröjd, telemontör
Allan Grödén, flygplanmontör
Olov Gustavsson, telemontör
Rolf Göthenberg, bänk- och maskinarbetare
Rolf Jansson, telemontör
Sven Klang, motormontör
Lars Lindén, telemontör
Kjell Ragnarsson, motormontör
Sven Simonsson, motormontör
Åke Svensson, telemontör
Torsten Söderberg, telemontör.

Överingenjör A. Högfeldt hade fått det angenäma uppdraget att dela ut premier till de fyra bästa eleverna. Lars Lindén och Åke Svensson fick fria resor och biljetter till S:t Eriksmässan, och till Rolf Jansson och Bengt Andersson överlämnades minnessaker. Övering. Högfeldt underströk vikten av vidareutbildning och häri instämde också nästa talare, rektor Ove Ahlgren, Västerås. Den senare gratulerade inte bara pojkarna utan även CVA, som i dem får ett värdefullt tillskott av yrkesarbetare. FCPF:s representant Olle Göransson lyckönskade å sina och föreningens vägnar samt gav en liten information i fackliga frågor. Yrkeslärare Karl Davidsson överräckte en nejlita till var och en av pojkarna och uttalade förhoppningen om att de även i fortsättningen skall hålla kontakt med yrkesskolan.

Verkmästare Karl-Erik Åberg hade ordnat en liten utställning av olika föremål, som han fört med sig hem från Etiopien. Som avslutning på kvällen visade han sedan en omfattande serie färgbilder från detta land och berättade om sina upplevelser och intryck under vistelsen där.

GRy.

UHF-träffen

Den sedvanliga personalträffen, som vanligtvis brukar hållas i början av året, hade i år på grund av de medverkandes personliga svårigheter uppskjutits till fredagen den 28 okt. Ingressen för träffen är fortfarande på höjdpunkten och besökarantalet var även i år stort.

Förrådsdirektör Nyberg hälsade välkommen och gav uttryck åt den förhoppningen, att kvällens personalträff skulle hållas i samma goda anda och trivsel som de föregående.

CFA-visan, författad av K. A. Tjellander och med musik av B. Möller, sjöngs därefter samant med kraft och inlevelse. Som nästa programpunkt visades en flygfilm som handlade om nattjakt med Venomflygplan i aktion. Under en övning hade ett av flygplanen förlorat kontakten med den övriga gruppen och hade även svårighet att bestämma sin position, varför föraren ej kunde företa hemflygningen. Genom intimt samarbete med markstationens radar kunde ett av de andra flygplanen i gruppen radiodirigeras till det övergivna planet och därmed hjälpas hem. En mycket instruktiv film, men tyvärr var ljudet ej det bästa, varför en del av behållningen förtogs.

Den efterföljande cabarén "Hösttvätt" som hade B. Möller som upphovsman var en mycket trevlig anrättning, med lagom blandning av fula gubbar och sköna damer. I tvätt-sketchen uppträdde de mest rutinerade av ensemblen, Sölve Sönnnerstam, Olle Winberg och Elisabeth Berggren. De hade alla möjligheter att i tvättbaljan tvätta sådana plagg, som brukade hänföras till personer både i och utom företaget och kommentarerna om dessa var både kvicka och roliga. Tvätten i form av bokstäver, som hängdes så att Cabaréns motto "Vi hänger me" bildades, ombesörjdes av de unga damerna Gunilla Lindström, Doris Eriksson och Birgitta Lindh. Den trista sommars "soliga" dagar besjöngs och de agerande var då iklädda regnrock och paraply. I sketcherna Speedway och Olympiska hopp visade Olle Winberg mycket bra skådespelartalanger, något att ta vara på till kommande träffar. Det bästa numret enligt skrivarens mening var B. Möllers framförande av sin egen visa "Bara runt omkring", där många av personalen med ett godmodigt leende kunde känna igen både sina later och eventuella olater. Snickare-Göstas Ebeneserkapell bestående av Gösta Persson, cittra, Herman Fält, fiol, Emil Norrström, gitarr, och kapellmästare B. Möller föredrog ett liv-

Gunilla Lindström, Doris Eriksson och Birgitta Lindh bjöd på fägring och vacker sång. Populär trio!

ligt uppskattat musikpotpurri "Anners på Bräcken", alias Oscar Eriksson, en i gamet gammal komiker. Han berättade bygdemålshistorier med fart och kläm, trots att hans enradiga dragspel på grund av den i lokalen höga stämningen ej ville fungera.

Flygdirektör Nyberg avtackade de medverkande för det oppoffrande arbete de nedlagt och vände sig särskilt till Sönnnerstam, då det var sista gången han medverkade genom att han nu flyttat från UHF. Som synligt bevis på uppskattningen överlämnades en blomsterbukett till var och en.

Kaffe med tårta smakade utmärkt,

Sölve Sönnnerstam, Elisabeth Berggren och Olle Winberg sysslade inte bara med fintvätt. Foto: Per Sjölin.

Bara runt omkring

Av B. MÖLLER

Jag sökte en visa, ett uppslag jag fick
men texten blev inte precis mitt i
prick

bara runt, bara runt omkring.

Här sitter Nyberg som vanligt och hör
bara runt omkring, bara runt omkring,
han ser personalen och såsom sig bör
bara runt, bara runt omkring.

Här ser jag Carl Hugo som uppslag
mig ger

bara runt omkring, bara runt omkring,
han håller ett öga på allting som sker
bara runt, bara runt omkring.

Jag ser Olle-Pelle längst bak på en stol
bara runt omkring, bara runt omkring,
men — snart tror jag nog han vill
spela fiol

bara runt, bara runt omkring.

Och här sitter Snickarn som hamrar
och slår

bara runt omkring, bara runt omkring,
men träffar en spik tror jag ej han
förmår

bara runt, bara runt omkring.

På trucken far Hillerstrand mest hit
och dit

bara runt omkring, bara runt omkring,
och hör han en nyhet han för den
med nit

bara runt, bara runt omkring.

Här på U. H. F. går allt sin jämna
gång

bara runt omkring, bara runt omkring,
efter tjänster och gunster man är på
språng,

bara runt, bara runt omkring.

Hjert sprider gnistor det var nån
'som sa'

bara runt omkring, bara runt omkring,
Key-Åberg som vanligt han ordnar
'sin da'

bara runt, bara runt omkring.

Människan jäktar, har aldrig nån "ro"
bara runt omkring, bara runt omkring,
och Rosengren är numro ett vill jag tro
bara runt, bara runt omkring.

Uppå kronans kaka vi äter en var,
bara runt omkring, bara runt omkring,
vi ordnar med grejor som flyger
och far

bara runt, bara runt omkring.

När man inför valen debatterna har
bara runt omkring, bara runt omkring,
när frågor man ställer, då kommer
det svar

allsången klingade friskt och därefter
vidtog dansen till Bjelkes orkester tills
midnattstimmen slog. En träff värd att
minnas.

Dm.

Sabotage

Onsdagen den 16 oktober gjorde FFV driftvärn från Västerås sabotage mot en del byggnader inom CVA verksamhetsområde. All belysning var släckt och ett lätt regn föll. Vädret var idealiskt för den smygande fienden. Vi hade våra driftvärnsmannar utposterade vid olika byggnader inom området och de fick fullt upp att göra för att söka förhindra västeråsarna i deras uppsåt.

Efter övningens slut träffades alla i personalbyggnaden omkring ett dukat kaffebord, som ordnats av Tage Wallqvist, fru Britta och Majken Bohman.

Anslutningen var god från båda sidorna. Vid genomgången fick vi dela på äran av övningens genomförande.

Vi försvarar Västerängstorpet

Den 29 oktober anlände omkring kl. 19 en busslast väl sotade och maskerade hemvärnsungdomar från Fagersta.

Efter urlastningen slog de läger i trakten av Ektorpet och igångsatte spänningen mot vår väl bevakade "fältverkstad", Västerängstorpet. Endast några

minuter efter urlastningen hade vår spaningsgrupp, Tage Andersson med mannarna Allan Grödén, Olle Pettersson och Rolf Johansson, letat rätt på den fiendliga lägerplatsen och gav dem ingen ro. Tage listade snart ut fiendens lösenord och sedan var det ingen större svårighet att passera fiendens poster. När de sedan upptäckte att lösenordet var känt bytte de snabbt lägerplats och lösenord.

De fiendliga patrullerna lyckades aldrig upptäcka vårt torp när våra poster snabbt avvisade alla närmanden. Omkring kl. 23 gick en femtekolonnare ut och sökte upp fienden, samt hjälpte dem fram till torpet. När detta väl var upptäckt bröt en intensiv skottlossning ut. Striden om Västerängstorpet nådde sin höjdpunkt vid 23.30-tiden på lördagsnatten. Fienden gjorde flera stormningar men fick ge

En grupp unga krigare under driftvärnschefen Bertil Blomqvists (t. h. i bakgrunden) uppsikt. I främre raden: Gillheim, Stenberg, Nilsson, Mälman, Schyman. Knästående: Ulriksson, Elgh. Foto: Sturebild.

vika för vårt försvar, som organiserats av Ake Svensson och S. E. Klang.

De nya driftvärnspojkarne Börje Eriksson, Eie Gillheim, Henrik Groop, Bo Wadling, Kjell Nilsson, Hans Ulriksson, Roland Elgh, Ulf Schyman, Lars Silfer, John Westman, Erik Mälman och Lars Stenberg skötte sig utmärkt vid sin första övning, trots att det blev ganska kallt i den stjärnklara och månljusa oktobernatten.

Efter eld upphör fick Fagerstapojkarna nattlogi i torpet till kl. 9 på söndagsförmiddagen då tävlingsmoment följde.

De bästa resultaten:

Auståndsbedömning: 1) Karl Gumelius, Fagersta, 4 straffpoäng, 2) Petter Schaub, Fagersta, 8 straffpoäng, 3) Lars Silfver, CVA, 12 straffpoäng, 4) Stig Norlander, Fagersta, 16 straffpoäng, 5) Kjell Nilsson, CVA, 20 straffpoäng, 6) Ulf Schyman, CVA, 20 straffpoäng.

Skjutning K-pist: 1) Olle Pettersson, CVA, 0 straffpoäng, 2) Allan Grödén, CVA, 0 straffpoäng, 3) Tage Andersson, CVA, 0 straffpoäng, 4) Ola Engström, Fagersta, 8 straffpoäng, 5) Nisse Nilsson, Fagersta, 18 straffpoäng, 6) Nordfeldt, Fagersta, 18 straffpoäng.

Skjutning med gevär: 1) R. Persson, Fagersta, 0 straffpoäng, 2) G. Fransson, Fagersta, 0 straffpoäng, 3) Ulf Edén, CVA, 0 straffpoäng, 4) Hans Tingström, CVA, 0 straffpoäng, 5) A. Carlsson, Fagersta, 0 straffpoäng, 6) Rolf Lundberg, CVA, 6 straffpoäng.

Lagresultat: 1) CVA-UHF driftvärn, 58 straffpoäng, 2) Fagersta 72 straffpoäng.

Efter tävlingens slut framförde serg Nilsson Fagerstapojkarnas tack. Vi var överens om att både övningen och tävlingen hade stärkt kamratskapet. Hemvärnschef Tholhage, Fagersta, inbjöd oss redan på lördagen till hem-

bara runt, bara runt omkring.
Affischer på väggar och plank så
man ser

bara runt omkring, bara runt omkring,
och valfläsket stiger, och löften man
ger

bara runt, bara runt omkring.

Och man köper lotter men vinster-
na är

bara runt omkring, bara runt omkring,
och "Krusse" i F. N. han gormar
och svär

bara runt, bara runt omkring.
Han skickar en sputnik iväg från
vår jord

bara runt omkring, bara runt omkring,
och talar om freden i hotfulla ord
bara runt, bara runt omkring.

På måndan har Oskar så svårt att
stå still

bara runt omkring, bara runt omkring,
får han sen ett papper i handen han
vill

bara runt, bara runt omkring.
Nu far man till Stockholm på studie-
besök

bara runt omkring, bara runt omkring,
på hemväg i bussar så tar man en
krök

bara runt, bara runt omkring.

Telefonnummer Birger Ahlin skulle ha
bara runt omkring, bara runt omkring,
för han är ju sällan där han borde va
bara runt, bara runt omkring.
Man drar nummerskivan, signalen går
klar

bara runt omkring, bara runt omkring,
ja, söker man Birger då får man till
svar

bara runt, bara runt omkring.

Den här lilla visan den blev som den
blev

bara runt omkring, bara runt omkring,
ty, pennan den for som ett skott när
jag skrev

bara runt, bara runt omkring.
Samma publik här man ser år från år
bara runt omkring, bara runt omkring,
man tacksamt noterar ett skämt ni
förstår

bara runt, bara runt omkring.

Men tiden den sviner och åren de går
bara runt omkring, bara runt omkring,
och åderförkalkningen sätter små spår
bara runt, bara runt omkring.

Fast än finns förmågan att taga en ton
bara runt omkring, bara runt omkring,
och sen får man knalla omkring med
pension

bara runt, bara runt omkring.

Vad händer i tunnel VI?

Om vi nu under december 1960 kastar en blick in i tunnel VI, ser vi fullt med byggfolk och byggnadsställningar. Vad händer här? Jo! Hc behöver utvidga för att bereda plats åt sin nya datamaskin 7070, som beräknas levereras våren 1961. I tunnel VI södra del kommer läktaren att rivras och en helt ny övervåning att byggas. Bjälklag och golv kommer att gjutas i betong.

I tunneldelen hade CVA sin hydraulverkstad med provrum samt under läktaren ett mindre verktygsförråd. På läktaren fanns dels yrkesskolan och dels verkstad för driftelektrikerna. Den 1 nov. 1960 var dessa avdelningar flyttade. Varthän? Läs Öi:s hörna!

Då nybygget i tunnel VI blir färdigt, kommer Hc att få disponera så gott som hela den nya övervåningen. Hela södra tunneldelens bottenvåning kommer CVA att inreda som kontor och laboratorium för eltekniska kontoret.

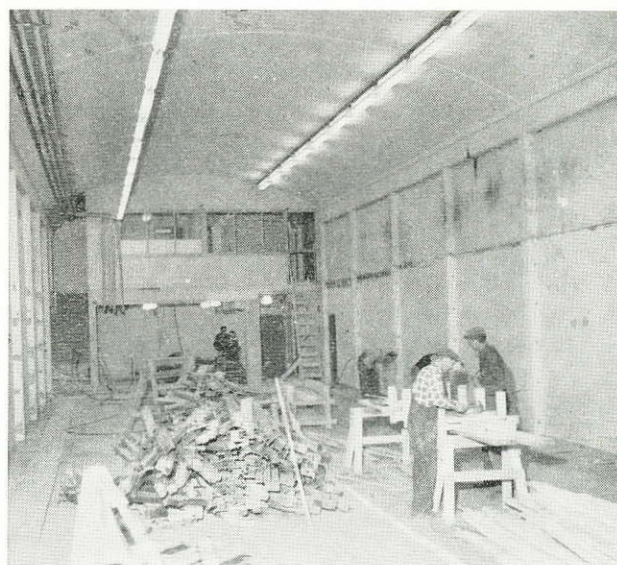
I anslutning till Hc-utvidgningarna erhåller CVA en synnerligen välkommen möjlighet att flytta telefonväxeln från UHF bergslokaler till tunnel VI övervåning, norra delen. Växeln utvidgas; ny större sådan är beställd.

I Hc nuvarande utrymmen kommer en rad ändringar att ske. Bland annat omlägges ventilationen helt, trappan mellan materiallaboratoriet och Hc borttages, vid norra trappan till Hc inbygges en varuhiss.

De nämnda byggnadsarbetena inklusive ventilations- och elinstallationer beräknas färdiga i juni 1961.

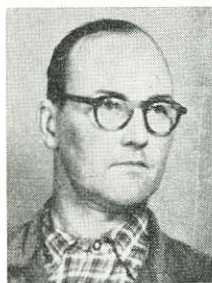
Läktaren i tunnel VI under rivning

Ombyggnadsarbetet i tunnel VI i full gång
CVA-foto Rune Larsson.

Olle Elgeby segrade i namnpristävling

Bergtrollet utlyste i nr 2 1960 två pristävlingar. I den ena gällde det att komma med förslag till utformning av "Trekanten" och den andra gick ut på att sätta namn på vägar och stigar inom CVA-området. En tävlingsjury med överingenjör Anders Högfeldt, kamrer Tor Andrén och avsynare Olle Göransson samt för Bergtrollet Gunnel Rydeborg och John Eklöf samlades för att granska inkomna tävlingsbidrag. Denna jury kom snart underfund med att den första tävlingen inte skulle vålla något större huvudbry.

Olle Elgeby

Endast ett förslag hade inkommit och det var från Roland Lidman, som tyckte att det skulle planteras fruktträd av olika slag runt Trekanten. Då förslaget inte var utarbetat i den omfattning som pristävlingen krävde, beslöt juryn att ej utdela pris i denna tävling. Lidman får dock för sitt förslag Bergtrollet gratis under nästa år.

Den andra tävlingen blev litet knivigare för juryn. Många bra namnförslag hade lämnats in. Olle Elgeby utgick som segrare, tätt följd av Oscar

Sundwall, tidigare CVA-are, samt Erik Ejert och Alfred Lissåker. Pristagarna kommer att tilldelas presentkort på böcker (om vägar!). Följande namnförslag överlämnar juryn till styresman O. Dahlin med förhoppning om fastställande:

Huvudvägen, Infarten, Mässvägen, Flygfältsvägen, Otto Dahlins väg, Promenaden, Bakvägen, Robotvägen, Genvägen, Hangarvägen, Snickarstigen, Solstigen, Utkiken (de tre stigarna på berget bakom administrationsbyggnaden). Vi hoppas snart få återkomma med en karta, där namnen inprickats.

Juryn tolkar det fåtaliga deltagandet som ett tecken på att Trekanten anses bra som den är.

—//—

SAMVETSFRÅGA

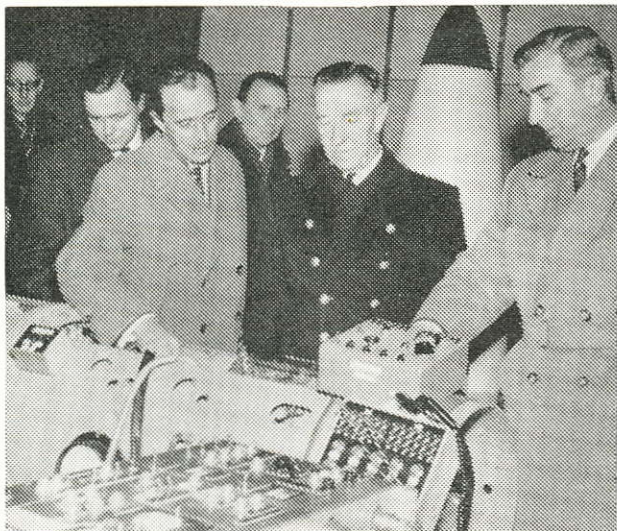
Bestämd fader: Unge man, kan ni försörja en familj?

Ung man (undergivet): Jag vill bara ha er dotter.

värnsgården i Åvesbo våren 1961. Då får vi säkert räkna med att hemvärnspojkar i Fagersta vill ta revansch för lördagsnatten.

Blt.

INSPEKTION

Den 12 september 1960 inspekterades CVA och UHF av SCFF, generalmajor Thunberg, åtföljd av byråchef Jurander, FF/UH

Fld Lars-Harry Larsson demonstrerar rb-materiel för intresserad souschef. T. v. i bilden tõi Nils Akerblom, i bakgrunden styresman Otto Dahlin och t. h. või Anders Högfeldt.

FCPF-representanterna Olle Göransson och Anders Thuresson i intresserat samtal med generalmajor Thunberg.

CVA-flickan Kerstin Eklund vald till Arbogas Lucia 1960

Det var en stund av högtid, när Lucia med sina tärnor tågade genom Mässlokalerna. CVA-flickan Marianne Öhrman ser vi som andra tärna efter Lucia.

På morgonen den 9 dec. spred sig inom CVA ryktet om att Kerstin Eklund på skrivcentralen blivit vald till Arbogaortens Lucia. Själv försökte hon hålla masken och spela ovetande, men kapitulerade med en klädsam rodnad, när första gratulanterna dök upp. Glädjebudskapet fick naturligtvis lov att firas! Exp. föreståndare Sture Bengtsson åkte in till stan och köpte en stor tårta till den blivande Lucian och sedan blev det fest på skrivcentralen.

När så Lucia-dagen kom fick Flygets anställda tillfälle att se Kerstin som en strålande ljusdrottning, när hon tillsammans med sina söta tärnor, däri-

bland CVA-flickan Marianne Öhrman, gjorde besök på mässen. I sitt följande hade Luciaflickorna den italienske trubaduren Riccardo Preosti, som med känsla sjöng några sånger på sitt hemlands tungomål. Även Arboga Blåsorkester gjorde oss den äran med ett besök och bjöd på uppskattad musikunderhållning. Stämningen var god trots långa matköer, som väl gav nye kocken Erik Widin elddopet.

Tacktal hölls av överingenjör Anders Högfeldt samt av mässföreningens ordf. Gust. A. Johansson.

Mera om Lusse-firandet i Trollung-en.

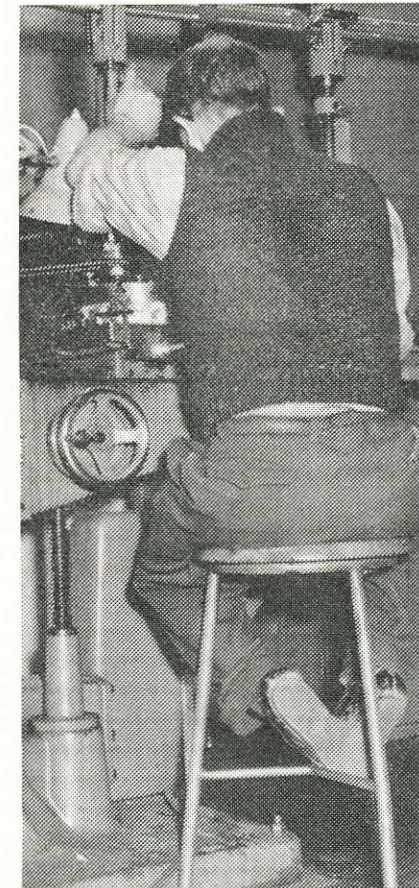
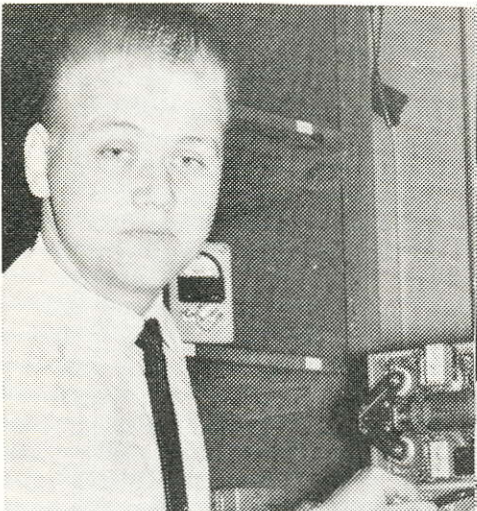
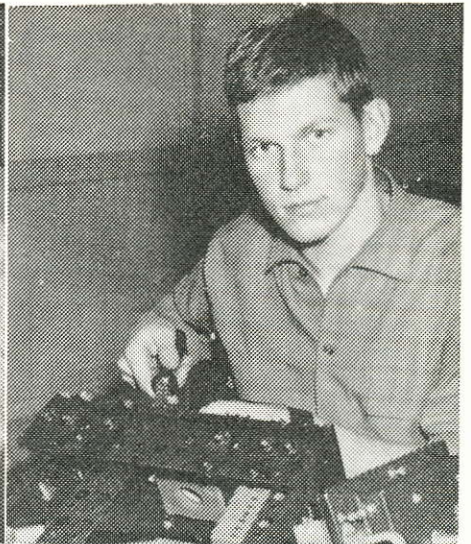

JULMIDDAG

En trevlig julmiddag gick av stapeln den 14 dec. på elevhemmet i Ekbacken. Styresman O. Dahlin och överingenjör A. Högfeldt med resp. fruvar samt KFUM-sekr. E. Tunås och rektor Ove Ahlgren från Västerås var bl. a. kvällens gäster. Efter att föreståndare Werner Larson hälsat välkommen högg man med friskt mod in på husmor Tekla Isakssons delikata julbord. Kvällen förflöt i det glada gemytets tecken med julklappsbyte och julsånger. Fung-erande tomta var Rolf Lundberg, som även överlämnade blommor till hemmets föreståndare, husmor och övrig personal. Styresman Dahlin och sekr. Tunås talade bl. a. varmt och förhoppningsfullt om ett nytt elevhem och rektor Ahlgren uppehöll sig i sitt tal vid utbildningen och dess oskattbara värde. Under kvällen framförde eleverna Ulf Edén, Börje Kernehed, Thomas Blume och Rune Carlsson ett amatörspektakel, författat av Anders Wadström. Innan man skildes åt läste Werner Larson Julevangeliet, varpå man lyssnade till julmusik.

Bildsvepet från arbetsplatserna på vidstående sida har fångats upp av Bergtrolls fotografen Rune Norelius.

Maud Öberg har hand om 250 Exp. Ragnar Spritt jobbar på 271. Här arbetar han i kollektorsvarven.

Bengt Håkansson kommer från "Sveriges Trädgård" — Blekinge. Avd. 274 är hans "hemort".

Georg Sjölin på avd. 272 hör inte till de lättskrämda, men högra ögonbrynet åkte dock upp en aning inför fotografens blick.

Sven Andersson sköter "avsändningen" — avd. 782 — och han är ofta jagad av telefonen.

Karl Arvid Arvidsson, avd. 250, är specialist på givare.

Vilho Pukonen, avd. 278, överser och reparerar teleinstrument.

Henry Liljeros på avd. 250 ligger inte på latsidan.

Torvid Karlsson, Motor kopplar här en ledning till en motordetalj.

ROVFISKE

Många gånger hade Balken pratat om att vi tillsammans skulle göra en resa upp till Dalarna för att fiska, ty fisk, ja, det fanns det gott om däruppe. Visserligen kunde man ju befara, att träffa på både björn och varg men den risken fick man ta, menade Balken och han för sin del var ju inte lättskrämd, eftersom han var van vid vildmarkens alla faror. Så beslutade Balken, Ville Kühne och jag att tillsammans resa ditupp och förberedelserna började för resan. Det allra viktigaste var naturligtvis fiskeutrustningen, så att vi skulle kunna ta vara på de strålade tillfällen till storfångster, som vi skulle få uppleva. Så var det provianteringen, vilken i och för sig var viktig, ty annars kanske vi inte skulle komma att ha krafter att dra upp de stora fiskarna.

En vacker fredagseftermiddag var vi färdiga för avfärd. Vi använde oss av Villes bil, som trots att den är stor och rymlig var fullastad med grejor; vi hade t. o. m. mitt gamla dragspel med oss. Det kunde ju vara bra att ha om vildmarkens djur skulle bli alltför påträngande.

Färden gick upp genom vårt fagra Bergslagen och snart var vi uppe i masarnas och kullornas land. Nä vi skulsarnas och kullornas land. När vi på kvällen nådde vårt första mål — bekanta till Balken — blev vi väl mottagna och vi kände oss som gamla vänner till vårt värdfolk. Här blev vi bjudna på traktering, både lekamlig och andlig. Den lekamliga bestod av en bättre middag och den andliga av underhållning, där t. o. m. mitt gamla dragspel kom till heders. Så småningom församlades en hel del masar och kullor och stämningen steg undan för undan.

Men fram på nattkröken var det dags för oss att ta farväl av vårt värdfolk och fortsätta upp till de stora fiskevattnen. Så gick färden upp genom det fagra landskapet; månen sken och gjorde allt ännu trolskare och vackrare. Efter några timmar nådde vi vår bestämmelseort, Österåsstugan. Det var en skogsbarack, avsedd för ett 20-tal arbetare. Den ägdes av skogsförvaltningen och stod för närvarande tom. Allt var snyggt och trevligt ordnat och skilde sig mycket från den föreställning om skogshuggarläger jag skapat mig. Så gjorde vi oss i ordning för natten och sist gick Balken omkring som en hustomte och kände på alla fönster och dörrar så att de var låsta; inte vet jag vad han väntade skulle dyka upp här långt ifrån all ära och

redlighet. Så kröp vi då till kojs, men jag hade inte sovit lång stund förrän jag vaknade av ett skrapande ljud; när jag riktigt vaknat till såg jag att det var Balken som höll på att dra sin säng närmare Villes och min. Han hade nämligen slagit läger i andra hörnet av rummet, men nu ville han tydligen vara i närheten av oss. Orsaken till denna förflyttning känner jag ännu idag inte till, men jag misstänker att han hade berättat så många kusliga historier för Ville och mig att han själv blivit skrämdd därav. Efter en stund hördes ljudliga snarkningar från Balkens säng, vilka förkunnade att han äntligen kommit till ro.

Klockan var inte mer än 6 på morgonen, då vi väcktes av Balken. Han hade redan kokat kaffe och bjöd nu Ville och mig av den goda drycken på sängen. Nu var det ingen tid att ligga och dra sig, utan nu skulle vi ut och pröva vår fiskelycka, menade Balken.

Så bar det iväg. Balken gick först och visade vägen. På det första stället vi stannade hade det nog varit en bäck en gång i tiden men nu fanns det inget vatten alls. Balken såg en aning konfunderad ut och det verkade nästan som han trodde att Ville och jag hade varit ute på natten och gjort något sattyg med vattnet. Emellertid, det vara bara att fortsätta vidare. Nu började en diskussion mellan Balken och Ville om vilken väg vi skulle ta och så småningom hur lång väg vi hade färdats. Balken påstod att vi hade åkt omkring ett par km, medan Ville hävdade att vi åtminstone hade åkt 3—4 mil. Till sist kom vi i alla fall fram till något som väl skulle föreställa en bäck. Ja, det vara bara att göra iordning fiskredskapen och kasta ut. Balken höll sig litet på avstånd från Ville och mig. De fiskar han visade upp var emellertid av ansjovisformat och det var inte utan att vi tyckte att det luktade ansjovis, vilket föranledde Ville att helt stillsamt fråga Balken, om han hade glömt att skölja av fisken innan han tog med den hitupp. Hur Balken tog detta förstår vi alla som något känner hans temperament. Ville och jag fick ingen fisk, så det var ju ingen idé att stanna kvar här längre, utan på nytt bar det av under det att Ville och Balken diskuterade vägfrågan. Så kom vi fram till ett kalhygge. Här tog vägen slut, så vi fick fortsätta till fots. Om en stund korsade vi inlandsbanan. Balken berättade att just här var det som rälsbussen från Sveg fick stanna en gång

för att det stod en björn på spåret. Passagerarna blev ju vettskrämda och tågpersonalen hade ett väldigt besvär att få björnen av spåret. Det var inte utan att man började känna sig litet kuslig till mods efter denna skildring, ty vad skulle vi ta oss till om det helt plötsligt skulle stå en björn framför oss. Visserligen menade Ville att det var ingen fara, ty han hade ju kniven med sig och med den skulle han kunna klara både sig själv och oss. Jag såg mig omkring; inga träd att ta sin tillflykt i om något skulle dyka upp, ja det var bara att sätta sin lit till Ville. Slutligen kom vi fram till en liten vacker fjällsjö och här skulle vi återigen pröva vår fiskelycka. Och här lyckades verkligen både Ville och jag få några små abborrar. Jag kom plötsligt att tänka på min gamle vän Seffran Holm. Han hade ju försökt att lära mig hur det skulle gå till att fiska abborre. Det gällde ju visserligen i Arbogaån, men kunde kanske även tillämpas häruppe. Alltnog, om det var denna lärdom eller en viss tur det berodde på, när vi slutade fiska så hade jag fått den största fångsten av oss tre.

Nu var vi alldeles utsvultna och begav oss åter till stugan, där Balken lagade till mat och kaffe åt oss. Han talade om för Ville och mig att det var inte första gången han prövat på att vara kock. I det militära hade han blivit utnämnd till "Mästerkock", och hans erfarenhet från den tiden fick nu Ville och jag dra nytta av.

Efter att vi vilat oss begav vi oss åter ut för att söka oss till nya fiskevatten. Enligt Balken skulle det nu bli det verkliga fiskafånget. Så bar det av upp genom skogarna, men överallt där vi kom så fanns det inget vatten i åarna och bäckarna. Balken förklarade att myndigheterna hade stängt av vattnet högre upp för att det inte skulle rinna bort.

Ja, så var det bara att ge sig iväg hem igen. Nog fanns det väl en hel del besvikelse hos Ville och mig; å andra sidan hade ju vår utfärd varit rik på upplevelser av annat slag som t. ex. det här.

Vi hade tagit oss en paus och Ville och jag satt och pratade och Balken trampade omkring ute i terrängen. Då fick vi plötsligt höra hur Balken kom springande med andan i halset och skrek: "Det kommer något därborta, det kanske är en björn". "I så fall springer du åt fel håll", svarade jag, ty ljudet kom från en bil som kom från det motsatta hållet. Jag vill ju inte påstå att Balken var rädd, bara litet uppskrädd. Så småningom lugnade han sig och vi kunde bege oss vidare på vår färd till bebodda trakter.

De' handlar om Emil

Varje dag ser man honom komma bärande på sin tunga portfölj. Han går med spänstiga steg, trots att han inte direkt hör till ungdomarna inom företaget. Alltid är han lika artig och vänlig mot alla. Att det är Emil Andersson — Post-Emil — det är frågan om, har väl de flesta redan räknat ut. Det är nog få CVA-are, som inte känner igen honom. Han har varit anställd i tio år, och under denna tid har han hunnit tillryggalägga över 3.000 mil till fots inom verkstadsområdet. Det låter mycket, men de dagliga posturerna går faktiskt upp i över milen.

I och med utgången av denna månad lämnar Emil CVA. Sedan kommer han att få mera tid över att odla sina hobbies, för han kommer säkert inte att ligga på latsidan, även om han inte behöver rusa upp i arla morgonstund för att hinna i tid till CVA. Några utställningsföremål i berget under "CVA-dagen" vittnade om att Emil Andersson är en häändig karl med konstnärliga anlag. Det är inte vem som helst, som kan hantera täljkni-

På söndagsmorgonen åkte vi ned till Skattungbyn, där vi besåg kyrkan, som ligger underbart vackert uppe på en höjd, varifrån man har en strålande utsikt över Ore älv. Efter att vi besett kyrkan både ut- och invändigt fortsatte vi ner till Kallmora, där Balkens fru Kerstin stannat kvar, medan vi varit uppe vid det "stora" fiskevattnen. Här blev vi åter gästfritt mottagna och bjudna på en härlig middag, och gissa om det smakade efter det vi provat på Balkens kokkonst.

Efter en trevlig samvaro i Kallmora var det dags att styra kosan vidare mot hemtrakten. Under hemfärden gjorde vi ett uppehåll i Borlänge, där vi träffade vår gamle vän Stig Notsjö. Han har ju tidigare varit anställd vid CVA. Han var sig lik; samma glada humör som i forna dagar, och han hade åtskilliga kommentarer till vår fiskeresa.

Efter uppehållet i Borlänge är det inte mycket att tillägga utom att vi allesammans tydligen hade gripits av hemlängtan. Ville körde fort och hade bråttom att komma hem. Balken satt förmodligen och tänkte på den stora björnen, som han så lyckligt undkommit, och själv var jag tämligen trött. Så tackade vi varandra för gott resällskap och var överens om att vi hade haft trevligt tillsammans. Om fiske och björnfrossa talade vi däremot inte.

--/--

ven med så goda resultat. Vid en pratstund hemma hos Emil fick vi veta, att det kommer att bli en hel del snidande av efter nyår. Först ska det bli ett runt bord med en hel mängd olika djur. Efter "CVA-dagen" har det också duggat in rätt många beställningar på lampetter o. dyl. Intresset för sniderier har följt med sedan barndomen. Emil Andersson var bara 13 år, när han gjorde ett par vackra stolar, som numera intar en hedersplats i hans hem efter att under många år hört till möblemanget i sommarstugan. År 1914 gav han sig i kast med att snida en pendyl med rådhusklockan som förebild. Under årens lopp har han sedan fortsatt att arbeta med täljkniv och stämjärn på lediga stunder och det har tillkommit dekorativa föremål av olika slag. Med egen villa och stor fruktträdgård, sommarstuga och bil är det dock svårt att få någon fritid över för konsthantverket.

Emil Andersson har för övrigt provat på litet av varje, sedan han lämnade barndomshemmet i Medåker. Under ett par år var han skogvaktare uppe vid Hjälmare docka för att sedan övergå till specierhandlaryrket. Han innehade nuvarande Hagmans affär vid Stora Torget i nio år. Det var 1912 han började med denna verksamhet. På den tiden åkte bönderna häst in till stan och det kunde hända att de handlade med sig hem både hela silltunnor och kaffesäckar.

Atskilliga mil har Emil Andersson även avverkat på landsvägarna. Under 27 år drev han lastbilsrörelse. Det var ofta ganska slitsamt, för det fanns inte så förnämliga lastanordningar då som nu. I början på 1920-talet var det mycket populärt med lastbilutflykter på söndagarna. Emil berättar, att han på en enda sommar körde runt Hjälmarens 12 söndagar å rad med reslystna arbogabor. De hade det kanske inte så bekvämt på de hårda träbänkarna på flaket, men ingen föreföll ledsen för det. Matsäckarna dukades upp i någon solig skogsbacke, och det hela var riktigt gemytligt.

För Ur-CVA-arna var Emil Andersson inte någon ny bekantskap, när han började för tio år sedan. Under den tid han drev sin lastbilsrörelse deltog han under 4 à 5 år i uppbyggnaden av CVA och var bl. a. med och anlade flygfältet. En del av det golvvirke, som Post-Emil slitit i Berget under årens lopp, har han själv kört dit. Inte mindre än sju järnvägsagnar virke transporterade han ut. Under asfalten på vägen ner till Berget döljer sig stensättning och så gott

Emil med sin fina stol och pendyl med lampetter på väggen.

som all gatsten, som gick åt för denna, kördes dit av Emil Andersson. Från några gamla logar vid Igelsäter forslade han ner virke, som användes i samband med gjutningen av valven i bergverkstaden. När de första flyningarna ägde rum vid CVA fanns ännu inga beredskapsfordon och även då fick Post-Emil rycka in med sin lastbil, på vilken lastades brand- och räddningsredskap av olika slag.

Med fog kan Emil Andersson se tillbaka på en arbetsfylld och skiftande verksamhet, när han nu på nyåret drar sig tillbaka för att njuta sitt otium. På CVA kommer vi säkert att sakna hans jämna lunk med postväskan, men vid den ålder han nu nått, har han all rätt att i fortsättningen ostört kunna få ägna sig åt trädgårdsodling och övriga hobbies.

--/--

GRy.

Julottefärd till Tumbo kyrka

Resos arbogaavdelning anordnar i år en julottefärd. Kl. 5.45 på juldagsmorgon startar man i buss från Hamngatan 18 för att fara till Tumbo kyrka i Rekarne. Den som vill vara med kan anmäla sig på Resos Turistbyrå, Hamngatan 18, tel. 117 01, där Reso-föreståndaren Thure Hjorth lämnar önskad upplysningar.

--/--

Nästa Bergtroll utkommer till Påsk. Manus och övriga bidrag bör vara inlämnade senast den 1/2 1961.

Från Personal om personal

Bergtrollet gratulerar

CVA

60 år

9/1 Helge Gustavsson	avd 121
23/2 Alf Hedlund	avd 810
3/3 Eric Andersson	avd 480
11/3 Karin Eriksson	avd 380
14/3 Edvin Andersson	avd 780

50 år

9/1 Sven Sjöberg	avd 385
19/1 Mauritz Jonsson	avd 634
30/1 John Enocksson	avd 542
18/2 Sven Törnkvist	avd 200
6/3 Gösta Andersson	avd 995
12/3 Viktor Danielsson	avd 542
21/3 Olle Elgeby	avd 780

UHF

50 år

7/1 Sune Staffansson	avd 411
7/1 Alfred Aue-Pogatschnigg	avd 441
20/2 Eric Wiktorsson	avd 412

Plåtslagare Helge Gustavsson

är född i Stockholm. Han var under 14 år anställd vid Sandvikens Jernverk och arbetade sedan 3 år vid CVM innan han i sept. 1945 kom till Arboga.

Driftenjör Alf Hedlund

är bördig från Gudmundrå i Väster-norrlands län. Efter olika anställningar kom han 1935 till Ulleråkers sjukhus i Uppsala, där han var maskinmästare i 10 år. I febr. 1945 flyttade han till Arboga som värmekontrollant hos KFF, A 4 och började sedan i oktober samma år sin anställning vid CVA.

Tekniker Eric Andersson

är född i Eskilstuna. Efter 6 år vid Bultfabriks AB, Hallstahammar, 4 år vid AB Svenska Järnverksverkstäderna i Linköping och 9,5 år vid Gevärsfaktoret i Eskilstuna kom han våren 1949 till CVA.

Städerskan Karin Eriksson

är född i Malma församling i Västmanland och började sin anställning vid CVA våren 1948.

Förrädsarbetare Edvin Andersson

är född i Bälinge församling i Uppsala län. Han blev anställd hos oss den 1 nov. 1950 och kom då närmast från Träullit AB i Köping.

Driftelektriker Sven Sjöberg

är född i Karlskoga. Han kom till oss på hösten 1949. Dessförinnan arbetade han vid El AB Skandia i Arboga i drygt 10 år.

Förman Mauritz Jonsson

är född i Knista församling, Örebro län. Till CVA kom han hösten 1948 från AB Växlar & Signaler i Örebro, där han tjänstgjort i närmare 8 år.

Avsynare John Enocksson

är född i Skinnskatteberg och arbetade inom olika företag, bl. a. 6 år hos Bultfabriks AB i Hallstahammar och därefter drygt 1 år vid AB Baltic i Södertälje, innan han kom till oss i okt. 1949.

Motormontör Sven Törnkvist

är född i Götlunda och kom i Flygets tjänst på hösten 1947. Först var han anställd vid CFA några månader innan han började vid CVA. Tidigare var han anställd vid Nordiska Armaturfabriken i Kungsör.

Truckförare Gösta Andersson

är infödd arbogabo. Han började sin anställning vid CVA redan 1945.

Avsynare Viktor Danielsson

är bördig från Anundsjö församling i Västernorrlands län. Han kom till oss i augusti 1946 och hade dessförinnan varit anställd vid AB Hägglund & Söner i Örnköldsvik.

Förrädsarbetare Olle Elgeby

är född i Arboga. Innan han kom till oss i juli 1946 var han under 6 år anställd vid AIA och innan dess tjänstgjorde han vid AB Arbit.

Driftenjören

Alfred

Aue-Pogatschnigg

är bördig från Österrike. Han avlade ingenjörsexamen år 1933 vid Tekniska Institutet i Stockholm. Han var anställd vid CVV som konstruktör av 3 kl under 12 år innan han den 1 okt. 1946 kom till UHF som chef för reservdelsplaneringssektionens flygplandetalj. Han är den drivande kraften i Arboga Flygklubb, vars ordförande han är sedan många år tillbaka.

Tack

För all uppvaktning på min 50-årsdag framför jag ett varmt och hjärtligt tack.

Sture Larsson

Helge Brandt †

Efter en längre tids sjukdom avled den 31 oktober planeeringsingenjör Helge Brandt, 57 år gammal. Han var född i Stora Tuna församling, Kopparbergs län. Den 1 maj 1946 började han sin anställning vid CVA. Tidigare var han radiotekniker hos AB Sport & Radioaffären, Västerås, i närmare 12 år.

Helge Brandt var arbetsam och energisk. Vid sidan om sin dagliga gärning bedrev han fritidsstudier, som år 1949 ledde fram till ingenjörsexamen. Han var även religiöst intresserad och tillhörde Frälsningsarmén.

Förrädsmästare Eric Wiktorsson

är född i Norrköping. Han anställdes vid Flygvapnet år 1941 först vid F3, flyttade 1944 till F13 och kom hit 1 maj 1956. Tidigare var han anställd vid E. F. Backmans verkstäder under 7 år och vid AB A. Palmgrens Mek. Verkstad under 9 år.

Avsynare Sune Staffansson

är född i Eskilstuna. Han flyttade till Arboga 1930 och har sedan dess varit staden trogen. Efter en kort tids anställning vid El Fabr Jonsson & Larsson, var han anställd i 15 år vid El AB Skandia, innan han den 5 maj 1947 anställdes här vid UHF.

Vi hälsar välkomna till UHF

Gudrun Skoglund, kontorsbiträde	431
Lennart Löth, ingenjör	441
Inger Thelenius, kontorsbud	420
Gunilla Nystedt, kontorsbud	411
Uno Gustafsson, avsynare	411
Gun Molin, kontorsbiträde	431
Axel Johansson, assistent	410

TACK

För den utomordentligt storslagna gåvan jag fick mottaga i anledning av mitt bröllop ber vi få framföra vårt varmaste tack.

Agda och Sune Holmqvist.

Ny töi vid CVA

Nils Åkerblom

Sedan den 1 oktober 1960 tjänstgör civilingenjör Nils Åkerblom som teknisk överingenjör vid CVA. Överingenjör Åkerblom har tidigare tjänstgjort i Kungl. Flygförvaltningen.

Vi hälsar välkomna till CVA

Inger Andersson, skrivbiträde	270
Kjell Andersson, ingenjör	360
Lars-Ivar Andersson, elmontör	280
Stig Andersson, hjälpmontör	271
Torsten Baurin, elmontör	271
Bengt Bengtsson, verkstadsförman	272
Jan Blixt, tekniker	360
Björn Brandt, hjälpmontör	274
Olof Brunström, ingenjör	513
Bertil Danielsson, ingenjörbiträde	274
Siv Daunfeldt, tekniskt biträde	900
Gunnar Eklund, driftelektriker	385
Kerstin Eklund, skrivbiträde	951
Gösta Engberg, tekniker	642
Jan Eriksson, hjälpmontör	385
Sven-Erik Frörlind, svetsare	200
Karl-Erik Gunnarsson, ingenjör	521
Karl-Axel Gustafsson, telemontör	274
Arne Hansson, telemontör	272
Rune Harlén, avsynare	491
Göran Henning, tekniskt biträde	502
Erik Holmstedt, förrädsarbetare	760
Leif Hultgren, tekniker	646
Bengt Håkansson, telemontör	274
Lars Isaksson, hjälpmontör	230
Leif Jansson, hjälpmontör	272
Rune Jansson, chaufför	290
Erik Johansson, städare	612
Enar Johansson, ingenjörbiträde	360
Gunnar Johansson, hjälpmontör	280
Kjell Johansson, avsynare	491
Allan Jonsson, verkstadsbud	230
Ove Jonsson, hjälpmontör	274
Uno Johnsson, ingenjörbiträde	279
Anna Jönsson, rörpackare	279
Bengt Carlsson, hjälpmontör	274
Björn Karlsson, hjälpmontör	230
Kurt Carlsson, biträde	634
Mats Carlsson, biträde	615
Rune Carlsson, biträdande ingenjör	274
Roger Knutsson, biträde	271
Helge Käberg, truckförare	995
Britt Larsson, skrivbiträde	951
Alvar Lindberg, förrädsarbetare	780
Rolf Lindgren, hjälpmontör	230
Göran Lundström, yrkeslärare	609
Arne Magnusson, telemontör	274
Lena Magnusson, skrivbiträde	646
Birgitta Moëll, skrivbiträde	745

Populär yngling bugade sig för kvinnlig fägring

Några minuter före kl. 11 dagen före Alla Helgons dag var det en underlig stämning på Hallen. Allt arbete hade stannat av och man märkte plötsligt, att alla dörrar och utgångar var väl bevakade. Anledningen? Jo, Karl-Arvid Hjärpe hade permis från kl. 11, men man tänkte inte låta honom gå hem utan vidare. Alla Helgons dag skulle Karl Arvid fylla 60 år och nu ville man ge den populäre städaren en omgång, som han sent skulle glömma. Och nog blev stunden minnesrik. När Karl Arvid visade sig, togs han om hand av ett par kamrater, som helt sonika förde upp honom på en monteringsplattform. Runtomkring samlades alla Hallens invånare. Karl Arvid förstod nu vad det var fråga om.

— Jag hade väl åtminstone kunnat få klä om, klagade han.

Börje Klotz stegade upp till Karl Arvid och föredrog en meritlista, som till största delen handlade om 60-åringens otroliga bedrifter under lunchtidens fotbollsmatcher. Han överlämnade till sist under kraftiga applåder från åskådarna en vacker och innehållsrik adress. Och så hurrades det. Carita Danielsson överlämnade blommor från Hallens Kvinnor och då bugade Karl Arvid med all den grandessa han är mäktig. Lenart Fredriksson kom med blommor från kamraterna i Driftavdelningen och då blev det en extra applåd. Så klev Alvar Söderholm fram med den stora överskrifningen. Han överlämnade CVA:s "Guldfotboll", vilken enligt Klotz endast utdelats en gång tidigare.

Enar Möller, ingenjör	370
Bo-Göran Nilsson, verkstadsbud	110
Jan Nilsson, verkstadsbud	120
Ingrid Nordgren, städerska	380
Anders Norling, hjälpmontör	125
Werner Olofsson, motormontör	210
Leif Persson, assistent	950
Jan Pettersson, telemontör	272
Rolf Ranskär, avsynare	491
Bertil Renström, förrädsarbetare	780
Barbro Romlin, skrivbiträde	951
Bengt Rosendahl, telemontör	278
Algot Schill, motorprovare	210
Karin Sjögren, skrivbiträde	970
Sten Sundin, telemontör	274
Göran Svanborg, hjälpmontör	274
Bo Svensson, hjälpmontör	200
Rune Svensson, hjälpmontör	200
Britt-Marie Söderlund, biträde	480
Kjell Wallin, hjälpmontör	271
Rolf Wahlman, elektriker	385
Karl Evert Widerlöf, ingenjör	480
Sune Wilhelmsson, verkstadsbud	230
Hans Zilén, avsynare	491

Karl-Arvid tackar Carita Danielsson för uppvaktningen från Hallens Kvinnor.

Karl-Arvid klar till attack mot sopor och skräp. Han gör det med glädje.

Karl Arvid, som tidigare verkat starkt rörd av kamraternas uppvaktning, brast nu ut i ett befriande skratt — ett skratt så välkänt av alla i Hallen. Ekot rullade runt och alla skrattade med. Så slutade denna uppvaktning för en glad garçon, precis så som den skulle göra.

Old Jim.

Konte blir pensionär

-- Var är de små glasen? Skynda dej, jag har svarven på matning! Så där lät det omkring Bengt Lundmark en dag i oktober, när han var i gång med att ordna avskedskalas för pensionären Konrad Andersson. Man hade samlats i kontrollrummet intill det verktygsrum på avd. 100, 110, där Konte skött sin dagliga gärning under många år. Företagets blommor stod på bordet, som dagen till ära hade vit duk. Det var en aning trångt, när alla stod uppställda och väntade på att Konte skulle träda in.

— Det gör ingenting, om det är trångt, bara det inte kommer in någon svarvare, tyckte någon.

Konte kom in. Bengt Lundmark sade varma ord till den uppskattade kamraten.

— Eftersom vi i dag har en så stor högtidsdag vill vi tacka dej. Vi gör det genom att överlämna ett antal blomstercheckor och med den förhoppningen, att också Regina kommer att bli glad. Vi tackar för allt du har gjort och vi är glada över att du stannar i vårt företag och till sist hoppas vi, att vi får ha dej länge kvar.

Ungefär så talade Bengt och Konte tackade för uppvaktningen. Det blev inte så många ord, men vi förstod honom väl. Kaffe kom fram och tårtan delades broderligt. Den röda rosen ville man sätta i knapphålet på Kontes rock. Så dök fotografen upp.

— Se lite gladare ut, sa Lasse.

— Nej, se ut som du brukar göra i luckan, sa Wester.

Det blev påtår och tretår och trevna den var stor, som alltid när man umgås med Konte.

Old Jim

Varmhjärtat frambar Bengt Lundmark kamraternas tack och hyllning till Konrad Andersson, som här mottager blommor och blomstercheckor. CVA-foto Rune Larsson.

Stämningen kring kaffebordet var den allra bästa.

Vad är försvarets motor

Som väl alla fordonsägare vet, är priserna på reservdelar och tillbehör för motorfordon väl tilltagna. För att i viss mån kunna nedbringa dessa priser har fordonsägarna slagit sig samman och bildat inköpsklubbar som genom avtal med olika firmor inom branschen lyckats erhålla förmånligare priser. En sådan sammanslutning är Försvarets Motorklubb (FMK), där alla anställda inom svenska försvaret har rätt att bli medlemmar. Sektionen i Arboga startades 1957, och har i dag närmare 200 medlemmar. Totala medlemsantalet i FMK är omkring 20.000, fördelade på ett 100-tal sektioner över hela landet. Man kan därför, som medlem i FMK, var man än befinner sig i vårt avlånga land, genom att

vända sig till närmaste sektionsstyrelse och dess kontaktmän få upplysningar om vilka firmor man bör vända sig till vid eventuella reparationer och inköp. Tack vare det stora medlemsantalet har centrala inköpsavtal med förmånliga priser kunnat göras hos en mängd olika firmor i våra större städer. Det bör framhållas att man som medlem i FMK kan köpa, inte bara sådant som har med motorfordon att göra, utan även en hel del andra varor till reducerade priser. Det har även gjorts en del lokala avtal inom sektionen i Arboga, men det är givetvis betydligt svårare att med ett litet antal medlemmar kunna pressa priserna hos en firma. Vi kommer emellertid att under nästa år kunna erbjuda våra medlemmar en hel del bra rabatter hos olika firmor inom Arbogaorten.

Julpristävling

Gör en bra bildtext till den här teckningen och sänd in den till Bergtrollets red. Bästa texten belönas med en femma.

Just innan försvarsminister Sven Andersson begav sig på semester i somras, fastställde han nytt Tjänstereglemente för krigsmakten (TjRK) att gälla fr. o. m. 1 okt. 1960. Vårt gamla lappverk från 1945 fick därmed läggas åt sidan.

Gode läsare, bli nu inte alltför förfärad! Det skall inte bli någon längre recension om soldatens hälsningsplikt, hans sätt att föra sig i olika sammanhang etc. Vi skall stanna vid ett kapitel. — Kap 18, Säkerhetstjänst, och i detta endast vidröra ett par saker, som det är angeläget för oss att veta något om. Kapitlet är riktat till alla oss, som har vårt arbete inom försvaret. Det må därför tillåtas säkerhetschefen att nämna något om dess innehåll i denna spalt.

Som första punkt att "den militära säkerhetstjänsten har till uppgift att inom krigsmakten åstadkomma skydd mot spioneri, sabotage och annan skadegörelse, mot landsskadlig propaganda och landsskadlig verksamhet i övrigt, mot ryktesspridning eller spridande av vissa skrifter samt mot vad som eljest kan bringa säkerheten i fara".

Varje chef är ansvarig för säkerhetstjänsten inom hans arbetsområde, och envar är skyldig att verka för att en betryggande säkerhetstjänst åstadkommes.

Vid bl. a. CV skall finnas en säkerhetschef, som under styresmannen har att handlägga ärenden rörande säkerhetstjänsten. Det framhålles, att säkerhetschefen skall vara känd av all personal vid verkstaden och att envar får vända sig direkt till honom i säkerhetsfrågor.

Där hemliga handlingar, hemlig materiel eller materiel i övrigt för krigsorganisationen förvaras, utser styresmannen en eller flera säkerhetsmän med uppgift att biträda vid övervakningen av ordningen ur säkerhetssynpunkt. Säkerhetsman skall vara känd av all personal, som är berörd av denna hans verksamhet.

Envar är skyldig att ofördröjligen rapportera till sin närmaste chef eller säkerhetschefen om han får kännedom om eller misstänker något som tyder på spioneri, sabotage eller i övrigt något som säkerhetstjänsten har att åstadkomma skydd för.

Det är betydelsefullt att även till

synes obetydliga iakttagelser rapporteras.

Mottagna rapporter skall snarast vidarebefordras till säkerhetschefen.

TjRK lägger stor vikt vid *tystnadsplikten* och ägnar två sidor åt denna och därmed sammanhängande spörsmål. Vi skall emellertid nöja oss med några korta synpunkter.

Uppgift av hemlig natur får endast lämnas person, som med säkerhet bedömes behöva uppgiften för sin tjänst. Det är sålunda förbjudet för envar att åt obehörig muntligen, skriftligen eller på annat sätt lämna upplysningar om t. ex. krigsmaktens organisation, beväpning m. m. samt om krigsindustrin och civila försvarsåtgärder.

Råder tveksamhet om huruvida uppgift får lämnas eller icke skall envar ha som allmän regel att iakttå tystlåtenhet om krigsmakten och rikets försvaret.

Vid samtal med utlänning skall alltid största försiktighet iakttas. Även uppgifter av öppen karaktär, som lämnas till utländsk makt, kunna, sammanställda med andra uppgifter, vara till men för rikets försvar.

Den ärade läsare, som möjligen läst ända till hit säger säkerligen att det här var till ingenting nytt. Nej, det är i sak intet nytt. Det nya är, att bestämmelserna sammanförts och införts i TjRK och med skärpa klagör vad envar av oss har att iakttaga i dessa spörsmål.

Att bestämmelserna har sitt berättigande blir vi påminna om i dagspressen, när vi läser att allvarliga spionerifall rätt ofta avslöjas i våra grannländer. Då kan vi med all rätt fråga oss: "Föreligger det då inte samma intresse att ta reda på hur det är ställt med försvaret i vårt eget land?"

G. T.

Red.-tillägg:

Detta är säkerhetschefens, kapten Gunnar Tallqvist, tjänsterum i administrationsbyggnadens bottenvåning.

—//—

MÅNGA GÅNGARE UTAN REFLEXER

Många CVA- och UHF-are är glädjande nog så pass spänstiga, att de tar en promenad från och till jobbet. Men vad som är mindre glädjande är att de allra flesta saknar reflexband på sina kläder. Av 70 som går har endast 2 observerats ha reflexband. En skrämmande iakttagelse. Kostnaden är så liten. Reflexband i julklapp — varför inte!

UHF:are studerade Wasa-konservering

Den av UHF:s sociala kommitté anordnade studieresan gick i år till Stockholm med start från Järntorget lördagen den 3 september kl. 0600 där ett 60-tal deltagare embarkerade de två bussar, som ställts till förfogande av F 1.

Första anhalten på resan blev vid Kalmarsand, där deltagarna hade tillfälle att räta på benen samt ta sig en kaffetår med tilltugg av medförd skaffning. Efter rasten fortsattes färden mot Stockholm och kl. 10.00 "landade" vi vid Stockholms örlogsvarv, där vi med benäget tillstånd av Marindirektör Nils Björkstrand blev i tillfälle att under sakkunnigt ciceronskap besöka varvsanläggningen. Det var för oss "flygare" en mycket intressant vandring genom de olika verkstadsavdelningarna, som till största delen var inrymda i varvets gamla ärevärdiga byggnader. Efter verkstadsavdelningarna fick vi på närmare håll bese de pampiga örlogsfartyg och isbrytare, som vid kajerna låg och väntade på reparation eller make up innan övningar och isbrytning skulle påbörjas. Ute på varvsområdet blev vi även i tillfälle att beskåda en del stora mastdelar, vilka bärgats från regalskeppet Wasa och undergått konservering vid örlogsvarvet. Efter varvsbesöket fortsatte resan till Marinmuseet, där vi under ciceronskap av museintendenten fick bese den stora samlingen av fartygsmodeller och skeppsinredningar från forntid till nutid. Vi fick även en intressant historik över Wasafynden som bärgats från strömmens botten.

Efter museibesöket var det dags att ställa färden till Berns, där förutbeställd lunch intogs. Därefter blev det tillfälle för de deltagare, som så önskade, att företaga en stunds shoppingrond, innan färden kl. 14.30 fortsatte till Mariefred där besök vid Gripsholms slott var förutbeställt. En ciceron stod beredd att ledsaga oss genom slottets alla salar och på ett mycket trevligt och fängslande sätt berättade han om slottets och dess härskares historia. Efter en och en halv timmes besök vid Gripsholms slott var vi klara för intagande av kaffe vid Läggesta Vårds- hus, där vi underhölls med musik av de i resan deltagande UHF-musikanterna samt sång och historier av "Bräcken". Efter ett par timmars gemytlig samvaro vid värds huset var vi färdiga för hemfärden och vid 20-tiden var vi hemma i Arboga igen efter en mycket intressant och trevlig resa.

AN

Bra brottargrabb på Radio

Första gången jag gick förbi Lennart Andersson, där han satt och jobbad på Radio, så tänkte jag: Brottare. Därmed vill jag inte ha sagt, att jag är specialist på att känna igen brottare. Nej, tecknen var så tydliga. Bred rygg, kraftig nacke, seniga armar, träningsstunn i kinderna. När jag så fick veta, att det var Arboga AK:s nyförvärv i fjädervikt, då åke intervju-blocket fram.

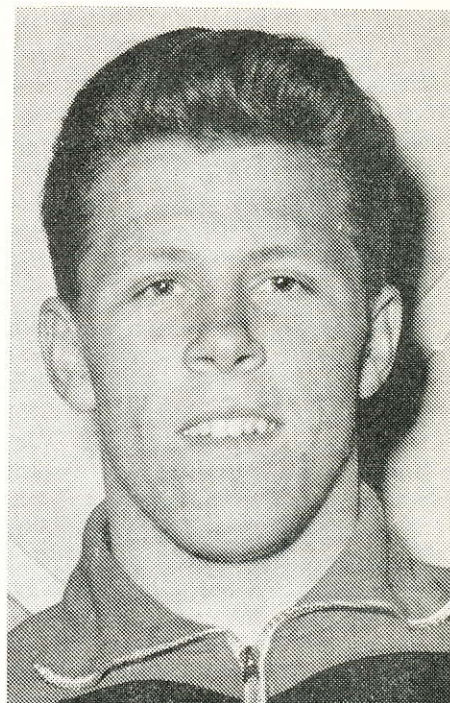
— Hur kom det sig, att du började brottas, började jag frågeronden försiktigt.

— Jag hade en god kamrat, som var med i Billesholms brottarklubb. Han tyckte jag skulle gå med i klubben och det gjorde jag. Då var jag femton år. Det blev träning och återigen träning, men till slut också mat-

cher. Det gick bra i de första matcherna och jag fick blodad tand. Jag brottades då i flugvikt. Mina egentliga framgångar kom först sedan jag brottats i fem år. Jag blev skånsk juniormästare i fjädervikt 1956 och samma år svensk marinmästare. Jag var då 21 år och gjorde rekryten. I SM startade jag några gånger och min bästa placering var sexa. Men 1959 gick det bättre. Jag vann då B-SM och tog också hem DM i Skåne.

— Vad är det, som är speciellt roligt med brottnig.

— När man ser, att man har framgångar, känner man tillfredsställelse. En vältränad kropp skänker också en känsla av tillfredsställelse. Genom tävlandet kommer man ut och träffar andra människor. Idrottskamrater har

Fin placering för CVA-deltagare i Agfas stora firmafototävling

Bergtrollet inbjöd i sitt första nummer för året till deltagande i en landsomfattande fotoprästävling. Det var Agfa Foto AB, som stod som arrangör för en fotoprästävling med personaltidningar landet runt som deltagare. Det blev inte något rekorddeltagande för CVA:s del. Endast två hade inlämnat bidrag, när tävlingstiden utgick. Juryn samlades. Det var fotograf Reinhold Carlsson, övering. Anders Högfeldt, förrädsman Gösta Fredriksson och Bergtrollets red. Det blev ett hårt jobb med bedömningen, men juryn var dock helt enig när det hela var klart. Bidragen sändes in till Agfa och så blev det väntans tider. Men en dag hände det något. Agfa ringde upp och talade om att Bergtrollets båda deltagare kommit med bland de främsta i fototävlingen.

Glad överraskning för Bergtrollet och naturligtvis ännu gladare för tävlingsdeltagarna. Nu ska vi avslöja vilka de var. Lennart Thornström, som fick femte pris i tävlingen, och Sixten Granath, som blev sjätte man. Thornström fick sitt pris för en bild i färg, "Barn med tårta" färgdiapositiv 24x36 mm, och Granath för sitt ölandsmotiv "Båtarna", också ett färgdiapositiv 24x36. Thornströms bild var skickligt komponerad och med ett friskt inslag av barnglädje. Granath hade fångat den skira stämningen kring en strandremsa med gamla hus och i förgrunden ett par båtar. Till överraskningen hörde också de fina priserna. Thornström fick en Agfa CP 35 småbilds-

projektor och Granath en Agfa Sillette-kamera. Bergtrollet gratulerar på det varmaste. Prisutdelningen har måst vänta, då Thornström befinner sig på tjänsteresa, utsträckt över en längre tid. Vi återkommer därtill senare.

Bergtrollet fångade upp Sixten Granath och meddelade honom den glada nyheten och passade samtidigt på att få en liten intervju.

— Foto är egentligen inte min stora hobby, berättar Granath, men jag fotograferar ändå en hel del. Främst vill man samla semesterminnen, men även vid andra tillfällen får kameran hänga med, om nu vädret är sådant, att man har chans att få bra bilder. Jag kör nästan uteslutande med färg och när det gäller fotomateriel blir det alltid Agfa. Jag har funnit deras produkter fullt ut motsvara mina anspråk.

— Har du tidigare deltagit i någon fototävling.

— Nej, det här är min första. Jag tyckte att det skulle vara roligt att få några av mina bilder bedömda. Man ser resultat från fototävlingar och får då det intrycket, att man tydligen inte förstår sig på foto. Min oväntade framgång i denna tävling kommer att stärka min självkänsla och min tro på mitt eget sätt att se på bilder och motiv. Så det blir nog kanske mera tävlande nu.

Första pris — resa till München — gick till Erik Hultberg, Köping, för bilden "Lintott", barnfoto i svart-vitt. Bidraget hade insänts av Cement och Ifö-revyn, Skånska Cement, Malmö.

man i varje vrå av Sverige. Det är också roligt att kunna ta ett nappatag — i bland nog så hårt — och ändå vara god vän med sin medtävlare.

— Du måste träna hårt. Är det inte en uppoffring.

— Man tar träningen som ett jobb. Jag kör minst två kvällar i veckan. Det har dock ingen betydelse, man har blivit van vid det nu efter tio år. Man tröttar ut sig under träningen, men hämtar sig snart igen, när man är vältränad.

— Var det Arboga AK eller CVA som drog, när du nu lämnade Billesholm efter att ha brottats i samma klubb i tio år.

— Arboga AK var nog främsta magneten, men när jag dessutom fick erbjudande om ett bättre jobb, så var det inte mycket att fundera på. Jag var pigg på att komma ut och tävla i en större klubb. Jag har inte haft anledning ångra mig. Jag trivs bra både med mina brottarkamrater och med mina arbetskamrater och mitt jobb. Det gick ju bra i B-fyrstads och nu får jag ju vara med i A-fyrstads. Och så får man se vad man kan göra, när SM kommer.

Man behöver väl inte gissa för att få fram vad Lennart Andersson är ute efter vid nästa brottars-M. Lycka till!

Old Jim.

—//—

UR BARNAMUN

Lille Klas: Gud bor i vårt badrum. Söndagsskolläraren: Hur vet du det?

Klas: Jo, varje morgon står pappa utanför badrummet och ropar: "Gud, är du fortfarande där?"

jultomteaspiranter

Även om vi inte har några skäggiga furirer eller någon orakad vicekorpral på CVA, så finns det numera gott om skäggiga män av andra kategorier, ingen nämnd och ingen glömd. Först som sist skall dock sägas "svälj Era antipatier", ty även om man inte behöver räkna med att någon av dem blir general, kan det ju hända att en eller annan kan bli t. ex. överingenjör.

En annan hårprydnad, som numera inte tycks vara så vanlig är polisonger. En god vän, som var försedd med detta bevis på manlig mognad, fick en gång i kommissen order att raka bort sina yviga polisonger. Han gjorde det med den bittra kommentaren "där gick min stolthet alltifrån mitt 13:e år". Att döma av den redan gjorda anspelningsen på en icke okänd visa tycks dock hårprydnader vara tillåtna för befäl. Min vän nådde också innan hans militära karriär tog slut furirsgraden, men hårprydnaden kom ej igen. Han hade under tiden hunnit komma under en flickas befäl. Därmed inget sagt om hur det kommer att gå med en del av våra skäggiga vänner på CVA.

De haktofsar, som vi i allt större antal får se, torde vara helt legala. Det är ju vuxna män med ansvar och medborgerligt förtroende, som bär dem, och vidare har de liksom vi slätrakade ett visst mått av frihet från såväl statens som — skall vi hoppas — sina kvinnors sida. Någon verkstadsorder, som reglerar bärandet av skäggprydnader i tjänsten, finns veterligt inte. (Kanske något för kamerala avdelningen att utreda). Det skulle dock vara intressant med ett uttalande från anvisningsläkaren i frågan, dels med tyngdpunkt på den hygieniska sidan av saken, och eventuellt även om skägget är ett utmärkande drag för virilitet utöver vad som är oss vanliga slätrakade beskärat. Man skulle även kunna tänka sig, att doktorn uttalade sig om eventuella vådor för utomstående vis à vis skäggprydnaden. Barn kunde ju tänkas bli skrämde av skäggiga karlar. Inom CVA torde detta sakna betydelse, barn finns här inga, och de unga flickor, som nyss lämnat detta stadium, verkar sannerligen ej lättskrämde.

Å andra sidan har skäggprydnaden en del fördelar. En påtaglig sådan så här inför jul är att de skäggiga männen är synnerligen lämpliga som tomtar. Visserligen har jag svårt att tänka

mig en tomte med t. ex. ett praktfullt rött skägg. Oroas dock ej, kära vänner, den detaljen är lätt ordnad. Titt som tätt dyker det här på CVA upp unga flickor, som på en enda natt (undras vad de haft för sig) blivit gråhåriga. Flickorna kan säkert hjälpa jultomteaspiranterna med hemligheten att liksom kameleonten plötsligt byta färg. Förresten är flickornas hårfärg också ett intressant ämne. Jag har ofta funderat på om de byter till alla möjliga färger för att bli vackrare, eller för att minska sin skönhet. Ibland kan man få det intrycket att det är det sistnämnda som avses, i varje fall av resultatet att döma. Nu nog om flickornas hår, en fortsatt behandling av detta skulle aldrig ta slut.

En annan fördel med skägg är att detta kan dölja ett ointressant ansikte lika väl som skägget kan göra ett ansikte intressantare. De barn, som inte blir skrämde av skägg kan få leka med pappas, farfars, morfars eller farbrors skägg. Jag minns själv hur trevligt morfors skägg stacks. Förarbetet till en maskerad underlättas också av skägg. Nackdelen är bara att lekfulla och sadistiska flickebarn tycker att det är så roligt att försöka demaskera den skäggprydda följetongschejken.

Om man tittar till den rent geografiska spridningen av skägget inom CVA, kan en hel del värdefulla rön göras. Detta överlåtes på läsaren. Jag vill bara peka på att man eventuellt kan frestas att tro att skägget döljer spirande konstnärliga anlag. Till sist en liten uppmaning i all vänlighet till våra små jultomtar in spe: Se upp, så att inte lutfisken och risgrynsgröten fastnar i den stolta skäggprydnaden!

G.O.A.

PS.!

Apropå skägg, så är skägg också en samling på kant sammanfogade samt sinsemellan och till förstäven förbultade träpjäser på segelfartyg. Ändamålet är dels att tjäna till fäste för bogsprötssurrningar, waterstag och stampstag, dels ock att uppbära galjonsbyggnaden, då sådan förekommer. Det översta stycket, som ligger inom galjonstimren och som täcker de mitt uti skägget liggande fyllningsstyckena kallas skäggekåring. Utom alla de bultar, som förbinda skägget till förstäven finns även skäggekåring av järn, vilka förbinda skägget med bogen. Skäggesar och skäggsvin hör däremot hemma inom zoologin. Dessa uppgifter kan vara till mycken glädje för den knepige frågesportledaren.

DS.

på frammarsch

Statsverkens Ingenjörförening i Arboga har fått ordentlig vind i seglen. Vid novembersammanträdet, som hölls i Munkällaren, hade ett 50-tal av föreningens 90 medlemmar mött upp. Föreningens fortsatta verksamhet blev den centrala punkten i den livliga debatt, som togs upp kring temat SI contra FCTF. Det deklarerades med skärpa, att något motsatsförhållande inte råder dem emellan. Det framkom dock också tydligt och klart, att SI inte är någon slags oberättigad organisationsutväxt, utan ett nödvändigt komplement. Hugo Dahlström framförde att man redan i mitten av 40-talet tog upp frågan om bildande av en ingenjörskorps inom FCTF.

Föreningens ordförande Stellan Bolin rapporterade från de löneförhandlingar, där SI varit representerad. SI hade speciellt när det gällde CVA-förhandlingarna fått fram ett värdefullt förhandlingsunderlag.

Vid fyllnadsval i styrelsen valdes till v. ordf. Arne Norberg, till styrelseledamot Gösta Almberg och suppleant i styrelsen Ivar Ran. Vidare utsågs valberedningskommitté.

Sist höll Arne Norberg ett kåserande föredrag om "Mastresning och tornarbete". Det blev en snabb historik, som klarlade orsakerna till det stegrade behovet av mast- och tornanläggningar. Norberg talade om olika typer av master och metoderna att resa eller bygga upp dem. Lyssnarna fick veta att trämasten är den billigaste och förekommer i längder upp till 24 meter. Man väljer ut trädjättarna i skogen och köper dem på rot. Master byggs till avsevärda höjder — i en del fall upp till 175 m. Skyddsproblemen har ägnats stor uppmärksamhet. All personal, som arbetar på hög höjd, får bl. a. genomgå regelbunden läkarundersökning. Cirkulationsrubbingar har visat sig vålla största besvären, när man kommer upp en bit ovan jordytan. Föredraget avslutades med en film i färg, som i samarbete med SAAB inspelades under flygvapenövningen 1959. Här fick man se hur materielen till en länkstation snabbt och elegant fraktades till byggnadsplatsen och där efter byggdes upp med helikopterhjälp. Speciellt mastresningen imponerade på åskådarna. Montagetiden utgjorde tre timmar. Det blev en hjärtlig applåd som tack för utmärkt föredrag och bra film.

Mötet var enigt om att den tekniska personalen fullt ut bör ansluta sig till SI.

Cupvinnare

Jätteglad Christina for till Vålådalen

En flicka, mer sprittande glad än vanligt, såg man i slutet av november på CVA personalkontor. Det var vår lilla skridskostjärna Christina Sahlin, och anledningen till att hon hade så svårt för att hålla sig allvarlig var ett meddelande hon fått från Svenska skridskoförbundet om att hon blivit uttagen till att vara med på ett träningsläger uppe i Vålådalen. Med stöd av Arboga Södra IF och löfte om ledighet från CVA såg allt förhoppningsfullt ut. Skridsko- och skidelit från åtta olika nationer skulle hon få träffa, så inte att undra på än resfebern satte åt flera dagar i förväg och att den engelska glosboken fick bli kvällslektyren.

Lördagen den 26 nov. var Christina med på nattsnälltåget, som rullade norrut. Från Västmanlands län var det bara hon och en västeråspojke med, men flera kända skrinnares, såsom Kjell Bäckman, Ivar Nilsson och Gösta Ivarsson från Göteborg stötte hon ihop med på tåget. För sista biten upp till lägerplatsen, Åhlanders Turisthotell i Vålådalen, väntade reserverade bussar. Redan på söndag förmiddag hade Christina bytt ut vårt gråa regndis mot ett soligt vinterlandskap med en och en halv meters snötäcke och 23 graders kyla. Man satte genast igång med träningen, och den vecka som följde blev arbetsam. Instrukörerna Lars Erik Ström från Eskilstuna och Åke Hyland från Stockholm såg till att ingen fick ligga på latsidan. Var det inte hårdkörning på skridskobanan så ägnade man sig åt snöpulsning eller gymnastik. På kvällarna idkade man sällskapsliv och tog sig en svängom på dansgolvet.

Det var både australiensare, japaner, västtyskar, österrikare, italienare m. fl. långväga gäster med på lägret. Skidkungen Sixten Jernberg dök också upp. Att även han har sina svagare sidor kom man underfund med, när han bland alla "skridskohajarna" tog sig för med att åka långkör på isen. Christina fick även tillfälle att hälsa på ordföranden i Svenska skridskoförbundet, Sven Loftman, som kom på besök.

Det var en lycklig Christina, som åkte upp till Vålådalen, men hon var knappast mindre lycklig, när hon kom

Fr. v.: B. Jäderberg, A. Hultman, L. Hahne, B. Karlsson, T. Johansson, L. Andersson. Främre raden: G. Högborg, B. Sjöberg, K. G. Sund, L. Lööv, H. Jansson.

Tävling om förslag till mästerskapsplakett utlyses

Det har varit tävlingar under en lång följd av år mellan de centrala verkstäderna och FF. Man har kämpat om det av framlidne generalmajor Jacobsson uppsatta vandringspriset. I år erövrades emellertid detta för alltid av CVM. Ett nytt vandringspris kommer att sättas upp, som skall sporra till nya krafter. I stort sett kommer tävlingarna att fortgå enligt tidigare bestämmelser. En viss nydaning kommer dock att ske fr. o. m. 1961, då mästerskapstecken instiftas.

Ni alla med god smak och fantasi, skärp Er, och kom med förslag på hur den nya mästerskapsplaketten skall se ut. Alla anställda vid CV och FF får delta i denna tävling, och de tre bästa förslagen kommer att prisbelönas. Tävlingsbidragen skall vara inlämnade till Bergtrollets redaktion senast den 5 jan. 1961. För närmare upplysningar kontakta ingenjör Anders Wadström.

CV-mästerskapen omfattar tio olika grenar, fördelade på ett sommar- och ett vinteravsnitt. CVV IF står 1961 som arrangör för bägge avsnitten och året därpå är det IFFA:s tur. Samtidigt med dessa tävlingar kommer tävlingen om det nya vandringspriset att äga rum.

tillbaka. Ledarna hade gett henne beröm för de goda framsteg hon gjort under träningsveckan och nu känner hon sig i prima form inför den kommande säsongen, då hon siktar på DM och en god placering i SM. Hon går nu också och hoppas på att få komma till Ullevi i Göteborg och träna för SM veckan mellan nyår och trettonhelgen.

G.Ry.

Bordtennisspelare

Alla bordtennisspelare är välkomna till träning varje måndag mellan kl. 19.00 22.00 i Engelbrektskolans gymnastiksal. Anmälan måste dock ske till Lennart Höglund, tel. 218.

—//—

Ordet fritt:

Vi har fått ljus — när...

Är det tänkbart att cykelställen vid adm.-byggnaden kunna förses med "luftpump" i likhet med de övriga cykelställen?

—//—

RESO-FLYG FRÅN CVA-FÄLTET

Reso har tagit ett initiativ för att få i gång flygresor från Arboga. Man har chartrat ett plan från Transair, som på pingstaftons morgon startar från CVA:s flygfält och för resenärerna till Malmö. I buss åker man till färjeläget. Första lunch äter man på färjan till Köpenhamn. Så blir det två dagar bräddade på upplevelser och Reso betalar mat och husrum samt sightseeing. Annandag pingst sker återfärden till Malmö, där man äter gemensam middag på Hotell Arkaden. Buss till Bulltofta och flyg till Arboga, där man är vid 6-tiden på kvällen. Allt detta får man för 250:— kr. Det är väl för sent att mana till sparsamhet med julklapparna. men det finns väl andra sätt att spara pengar till en Köpenhamns-biljett.

—//—

Snack i Mäss-kön

Nils Lifvendahl:

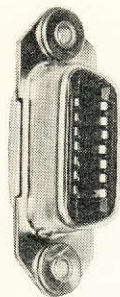
— Måste man prata ryska i dag, när dom serverar Stroganoff?

Hans Englund:

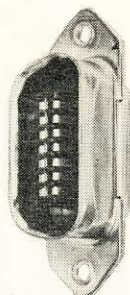
— Nej, men man bör ha hammare å skära med.

AMPHENOL 57-serien

MICRO RIBBON

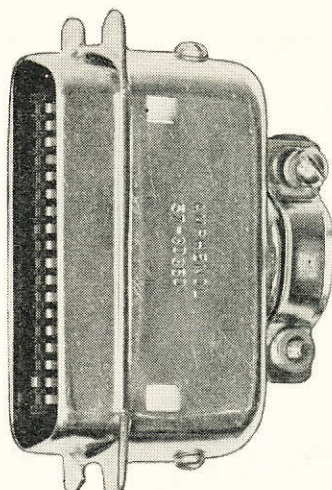
57-20140

57-10140

57-40360

57-30360

Dessa ytterligt små kontakter har konstruerats med de större Blue Ribbon-kontakterna som förebild. MICRO RIBBON har alltså samma användningsområde som de välkända Blue Ribbon, men med kraftigt reducerat utrymmeskrav. Miniaturiseringen samt den ringa vikten gör MICRO RIBBON speciellt lämpade för bruk i flygburen elektronik samt datamaskiner, där krav på hög effektivitet till ett minimum av utrymme ställs. Kontaktfjädrarna i MICRO RIBBON är gjorda av berylliumkoppar, som efter försilvring har guldpläterats så att oxidationsrisken har eliminerats samtidigt som hög slitstyrka erhållits. Dessa kontaktfjädrar monterar sedan i den av Amphenol framtagna isoleeringen Dillyl Phthalate. Detta omslutes av en cadmierad mässingskåpa.

MICRO RIBBON finnes i Rack & Panel eller kabel till chassiutförande i följande kontaktantal: 14, 24, 36 och 50.

För ytterligare upplysningar om MICRO RIBBON eller andra Amphenols kontakttyper, kontakta

Telefoner
Växel 63 07 90

Firma **Johan Lagercrantz**

Värtavägen 57
Stockholm No

God Jul och Gott Nytt År

önskar

ARBOGAORTENS KÖPMANNAFÖRENING

*Två riksbekanta
och
populära drycker*

Köp i Er affär - i kiosken
- på konditoriet - eller
ring och beställ direkt
från oss

ORDERTELEFON

100 31

**ARBOGA
BRYGGERI AB**

VINTER- eller SOMMARVÄG

spelar ingen roll

ALLA VÄGAR BÄR TILL

BILÄGARNAS INKÖPSFÖRENING

Köpingsvägen Tel. 11277

Örebrovägen Tel. 11558

ALLT FÖR BILEN

God service

ALLT FÖR KUNDEN

Billigaste service

leder utvecklingen -
värnar bilismens intressen.